

30455

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 2.

చెన్న పట్టణము 1915 సం॥ ఏప్రిల్ నెల 14 వ తేది బుధవారము

No. 12

సంపుటము. ౨

రాక్షస నామ సంవత్సర చైత్ర మాసము బహుళ అమావాస్య 3౦

సంచిక ౧౨

యుద్ధ చరిత్రము

సంవత్సరాదినందిక!

సంవత్సరాదినందిక!

ఆంధ్రపత్రిక యొక్క ఆరవ సంవత్సరాదినందిక సిద్ధమగుచున్నది. ఆసాదించుచు విద్యావంతులైన యాంధ్రమహాజనులచే వ్రాయబడిన నిర్బంధ నైపుణ్య, ప్రాచీనత, జేత చరిత్ర, నవలలు, సంగీతము, సంస్కరణము, హింసాత్మకత, యోగనిద్ర, ధీరాధాన, మహమ్మదు, ఈశ్వరమీమాంస, రణగీతములు మొదలగు వివిధములైన వ్యాసములును, ఆంధ్ర మహాజనుల చిత్రపటములును పూర్వమువలె ప్రచురింపబడుచుండుటయొక్క నిపుడు లోకము నంతయును కలవరపరచుచున్న మహాసంగ్రామచరిత్రము సయిత మిక్రిందివిషయములతో ముద్రింపబడుచున్నది:-

1. జర్మనీ, ఫ్రాన్సు, రష్యా, ఇంగ్లాడు, ఆస్ట్రీయా, తుర్కీ మొదలగు రాజ్యముల చరిత్రములు పటములు; 2. యుద్ధమునకు ప్రత్యక్ష కారణములు పరోక్ష కారణములు; 3. యుద్ధ వ్యూహములు, వాటిపటములు; 4. భిన్న రాజ్యముల సైన్యబలము, నౌకాబలము, విమానబలము వాటిపటములు; 5. దుర్గముల నిర్మాణము వాటిపటములు; 6. నానా రాజ్యముల సైన్యముల ఛిరంగుల పటములు; 7. రాజుల సేనాధ్యక్షుల మంత్రుల నౌకాధ్యక్షుల పటములు; 8. యుద్ధప్రదేశముల యుద్ధసామగ్రిల పటములు; 9. యుద్ధమునకు సంబంధించిన వివిధవిషయములను డెలుపు 400 పటములు దీనియందు బ్రచురింపబడి యాంధ్రప్రచురణములందపూర్వముగ నుండగలదు. పెద్దయొక్కతీయందు 300 పుటలకు మించియుండును. రాక్షసనామ సంవత్సర పంచాంగము రంగులపటములు కీర్తిశేషులైన లోకమాన్య గోపాలకృష్ణ గోఖలేనాది రంగులపటమును చేర్చబడియున్నది. ఇంత వ్యయముచేసి ముద్రింపబడినను,

ఆంధ్రపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు	వెల	0	8	0
" అర్ధసంవత్సర "	"	0	12	0
ఆంధ్రవారపత్రిక సంవత్సర దినపత్రిక కిమాసముల చందాదారులకు	"	1	0	0
ఇతరులకు	"	2	0	0

పోస్టుఖర్చులు వేరుగ వసూలుచేయబడును. యుద్ధచరిత్రసంచికను బడయగోరునా రిప్పటినుండియును (చందాదారులు కానివారును) దరఖాస్తులను బంపుకొనుట యుచితము. ఆలస్యమైన యాశాభంగము కలుగ వచ్చును. దిన వారపత్రిక చందాదారులకు తగినన్ని ప్రతులుమాత్రము ముద్రింపబడుచున్నది. ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము, తంబు శెట్టిపేటి, మద్రాసు.

మాయొక్క-జగమెరిగినమందులు

మావలెక్కిరుడై జిస్టిఫ్లగ్నరో.

ఫాస్టేట్టు :- మెదడునకును నరములకును బలము గలిగించు మంచిమందు. ధాతుపుష్టినిచ్చి బలపరచును. వెల రు. 2-0-0

పేకింగు పోస్టేజి ప్రశ్నేకము.

మాయొక్క-హాయిరుడై.

కొన్ని నిమిషములలో తెల్లని వెంట్రుకలను నల్లని నలుపుగా మార్చి ముసలివానిని యువకునిగా జేయును. మార్కెటులో దొరుక గల వాటిలో ప్రశస్తతమైనది. వెల రు. 1-0-0.

శ్రీ కృష్ణ బ్రదర్స్,

కవిస్థాన (దర్శిస్థాన) & ఆఫీసు, 328 తంబు శెట్టిపేటి, మద్రాసు.

Bhide & Sons, Sangli (Bombay Presidency) Manufacturers of Improved Ground Nut Decorticator or opener.

వేరుశనగలను ఒలుచు

నూతనాభివృద్ధినొందినయంత్రము

వేరుశనగకాయలను పగులగొట్టి లోకలిపప్పును నలగకుండ తీయటకు యంత్రము నిర్మింపబడినది.

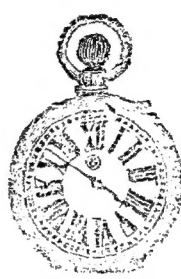
గుంతకల్లు, గుడ్డి, కడప, ఆవోని, హిందూ పురము, సేలం, ప్రొద్దుటూరు, యర్రగూట్ల, కదిరి, కొండాపురము, మొదలగు చోట్ల ఈయంత్రములు ఉపయోగముగ నున్నవి.

చక్కగా పనిచేయకలిగినది. ధరలు చౌక. సదిత ధరలపట్టిక కోరికవారికి పంపబడును.

బై డె అందు నన్ను,

సాంగ్లి - బొంబాయి రాజధాని.

రాక్షసనామసంవత్సరబహుళమతి.

యశివరకు నెక్కువకాల కమ్ముచుండిన యీశ్వరగీతయారమును యీ సంవత్సర బహుళమతికి ఈమాసాంతములోగ నొను వారికి రు. 1-12-0 లకు నిచ్చెదము త్వర పడుడు వి. పి. ఖర్చులు జేరు. రాక్షసకోటి వీరరు

జ్యోతిష్ గణితగూఢము గ్యాగెంటు రీ సం॥ లు ఇవ్వ బడును. గొలుసుతో ధర 2-4-0. ఇది మొదలుపని తుపయోగమైనది. రెండు ప్రక్కలను అడ్డముగలదు. చక్రముల ప్రతిరేఖనలకు కేంపులు చెక్కుయొందును. జేయేల ఈలాటి గడియారము ఇంగ్లీషు క్రమకథకు దొరకని, దీనికి సమముగనవి ఇతర కటిలేదు.

జి. యం. పూర్ణి అందు కంపెనీ,

44 నంబులయ్యగిడి, మదరాసు.

గ్యాల్లీస్ మోటారు పాఠశాల.

మోటారుబండ్లు నడుపుటకు, వాటిని బాగుచేయుటకు అవసరమగు నిపుటకును మోటారుబండ్లు ఎల్లు నడుచునో యేమేభాగములు యేమేపనులవేయునో అని చెడి పోయినపుడు స్వల్పముగాజేయు కి పేరులను యీయంత్రముల వెల్ల ఆభ్యాసపూర్వకముగా గణితశాలలో, యూరోపియన్ దొరకల్ల నేర్పించబడును. ఇది రెండు మాసములలో నేర్పించి గవర్న మెంటువారివద్దకుంచి తై నెన్న యిచ్చించి పంపును. యందులకు ఫీసు 40 రూపాయలు కట్టవలయును. ఏదైతే నెల మొదటి 15 తేదీలోగా దరఖాస్తులపంపుతూ 10 రూపాయలు ఆద్యాప్త పంపువారికి మాత్రము ఒకవోలు దొరకగలదు. ఈకింద నడపారించువానికి ప్రాసికోకదు

గ్యాల్లీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు. Galley & Co, 149, Broadway, Madras.

శ్రీమదాంధ్రబ్రహ్మండ పురాణము.

[ప ర్వ తా క్య ము.] వ్యాసమహర్షి విరచితములగు పదునెనిమిది పురాణములలో నిదియొకటి. ప్రపంచమెల్లు పుట్టినది? ఏయేమయముల నెట్టి పరిణామముల బొందినది? మనుజులనీతి మొదలు నెట్లుండే? మలభేదములేకలిగే? ధర్మము తప్పడెట్లు హింస నొండే? ఆచారవ్యవహారము తెట్లుమాత్రే? ఈ మొదలగు విషయము లెన్నియో యందు స్పష్టముగ వివరింపబడియున్నవి. పరమరామచరిత్రము, సుగరవక్తవక్త మొదలగువారి చరిత్రము లిందు జక్కగ వర్ణితములు. ఇక్కాలపువారు. బుద్ధిబలముచే ప్రపంచ సృష్టిగతులు ముందెట్లుండెనని యూహించి సగపటచి విషయము లిందనేకములు వివరింపబడియున్నవి. గోవువారి గ్రంథమునై మంచితభిప్రాయము నిచ్చియున్నారు. శైలిమిగుల ములభము. సుంచికాగితములనై ముద్రింపబడి రెండు క్యాలిగో టైండుచేయించబడియున్నది. 900 పుటలు వెల 4-0-0 అమ్య తమప్రతి 5-0-0 కర్పలు వేతే. వలయువారి చిరునామాకు వ్రాయచ్చును. (4-12-14) జనిమంచి శేషాచార్యులు, తెలుగుపండితుడు, మున్సిసిపల్ ప్రొవ్యూరు, కవి.

కిచినరుప్రభువు

I

“మహాశయలారా! నేను దొంగుడనుగాని. రాజ్య తంత్రజ్ఞుడను కాను” అని ప్రభువుల సభయందు యుద్ధవ్యవహార కార్యదర్శిగను కిచినరు ప్రభువు తనయుపన్యాసమున నుడివెను. ఈవాక్యమును బట్టియే నేను ఆంగ్లరాజ్యము యొక్క రక్షణభారము నంతయు వహించిన దొంగద్రోహుని విషయమును ఈ దాత్రలకును తెలియకలవు. చిన్నవాటి లక్షణములనుబట్టి యాయన యింత మహాన్నత పదవికి వచ్చునని యెవరును అనుకొనియుండలేదు. సిగ్గు విశేషము. పనిమంది యెదుటకు వచ్చుట అయినను. ఎట్లో డిజిటల్ వీక్షణలలో ప్రవేశించివాడుగాని అచ్చట ప్రసిద్ధియేమియు చెందలేదు” అని యాయన పింతించి కుమారుడు చెప్పి చున్నాడు. “బహుశయ్యే గలవాడు. పాతములు బాగుగ వర్తించుచుండెడివాడు. కాని శరీర వ్యాధులు ముందు వెనుకబడి యుండెను” అని యింకొకరు వాక్రమముచెప్పారు. 1871 సం వత్సరమున కిచినరు గారు రాయల్ ఇంజనీరుల పటాలమున జేరనపుడు ఆ గునుకు ఇరువది సంవత్సరములకంటె నెక్కువ వయసు లేదు. తరువాత మూడు సంవత్సరములకు నేలస్థులను పడమటి భాగమున సర్వే చేయుటకు నియమింప బడినకాళంలో ప్రవేశించెను. కాని కిచినరు గారికి తగినయంతాశము 1882 సం॥ న ఎలివిజ్ ఉద్భవించి ఈజిప్టునకును సమకూర్చు సమయమున గాని వచ్చియుండలేదు. కిచినరు గారి పటాలము 1885 వేలముగా నిశ్చయింపబడి, 1884 సంవత్సరమున నైజానికి దండయాత్రలో చాలాభాగమునునుగవనిచేసెను. ఈయాత్రవ్యాప్త ప్రభావతీ చాలకంతకు ఈజిప్టు వ్యవహారముల సుదృఢమున చేయగలిగిన దనుటలో అతిశయోక్తి యేమియులేదు ఇచ్చటనే జయలక్ష్మి యాయనకు వచ్చి, యాయన తరువాత జయమును పొందినాడు. 1896-97 సం॥ మొదటి దివ్యోదయ పట్టుకొని సంధ్యకై కె. సి. వి. విడుదలమును, 1898 సంవత్సరమున కలీఫా యధికారమును విచ్చేరముగావించుకొందునకై జేరక పడవియు, 4,50,000 రూపాయల సహాయముచేసి ప్రభుత్వమువారు తమ యామోదమున కెల్లడించిరి. ఈజిప్టునందునుగావించిన కార్యము లలో నెల్ల 1898 సం॥ న అమెరికాను దగ్గరదీర్చియు నోడించుట ముఖ్యమైనదిగ (హింపనగి యున్నది. ఈదండయాత్రయందే కిచినరు ప్రభువు యొక్క సామర్థ్యమంతయు లోకమునకు కెల్లడియ్యెను. పిమ్మట, దక్షిణాఫ్రికా యుద్ధము ప్రారంభమై 1900 సంవత్సరమున రాబర్టు ప్రభువు ఇంగ్లాండునకు తిరిగి వచ్చినపుడు కిచినరు ప్రభువు సర్వసేవాది పత్తయనకు నియమింపబడి యాత్రకు ప్రాక్రమమునకును అఖండయుద్ధ తంత్రమునకును బ్రసిద్ధిగాంచెను ఇచ్చట నీయవరకు గాంచిన జయమునకై వారతనమువారు వైకత్తు టను గొప్ప హోదా వొనగుటయే గాక పార్లమెంటువారు కృతజ్ఞతా పూర్వక మగు నొకతీర్మానము గావించి 7,50,000 రూప్యములను కానకగా నియమింపజేయించిరి. అంతర మీయోధుడు 1902 సం॥ లో భారతీయ సేవల కధిపతిగ నియమింప బడుటయు, సామ్రాజ్యవాసనసభలో సేనాసంబంధమైన సభ్యుని నేర్పట ము విషయమున కష్టము ప్రభువునకును. ఈయనకును వివాదము ప్రారంభమై తుదకు వైసరాయిగారు రాజీయిచ్చి వెనగి పోవుచును, చదువరులకు దెలిసియే యుండును. ఇక్కడి యుద్ధోగకాలము పూర్తియైన తరువాత కిచినరు ప్రభువు వహించినయుద్ధోగములలో ఈజిప్టుదేశపు కాకసలు జనరలు, బ్రిటిష్ ఏజంటు పని బహుముఖ్యమైనది. కిచినరు ప్రభువు నిరంతర పద్ధతుల కలవాటు వడినవాడైనను, ఈజిప్టు దేశీయుల యభివృద్ధికై నిరంతరకృషి గావించి వారి యనురాగమును బడసినాడు. చక్కని బాటలు వేయించియు, పాఠశాలలు స్థాపించియు, క్యరసాయమును ప్రాత్యాహుణుల చిన్ను, దేశమున సంతృప్తిని నెలకొల్పినాడు. ఇట్లుండగా విరోధాభిందమున మహాయుద్ధము ప్రారంభమైనది. ఈతరుణమున. రాజ్యసంరక్షణ భాగమును వహింపదగినయోధు డీతడే యని యెంచి, లిబరలు కావార యుద్ధవ్యవహారముల మంత్రి పీఠము నిర్దేశింపజేసిరి.

II

కిచినరుప్రభు వెళ్ళుచును తొందరగలేముట యల వాటు. అటుగంటలు కొట్టకముందే లేచి ఒకగంటపేపు గుట్ట ముమిదనో శేకున్న కాలినడకనో పికారు చేసి వచ్చెదరు. ఇంతకు మించిన శరీర వ్యాధులు మేమియు లేదు. ఏడున్నర యగువప్పటికి ప్రాతకాలపులాహారము వచ్చును. వేయించిన

చేముక్కలు, పండ్లు, రెండు గొట్టెముక్కలు, మిగడ, ఒక గిన్నెడు కాఫీ తప్పనేలేమియు వుచ్చుకొనరు. ఈవదాగములు మార్చును కూడ మార్చును. ఫలాహారమునకు తోడనే తమ సొంత జాబులను చూచికొని, ప్రియవేటు నెక్కిరికి చెప్పి కలసినదేమైన నున్నయెడల తప్పి యుద్ధవ్యవహారముల కార్య సాధనమునకు బోయెదరు. అక్కడ చేరునప్పటికి 9 గంటల గును. తిరిగి మధ్యాహ్నము 1 గంటకు కచ్చేరి యందే ఫలా హారము చేయుదురు. ఇది మిక్కిలి సామాన్యమైనది. రెండు మూడు గొట్టెముక్కలు, మాంసము పొడిగిన దోసకాయ ముక్కలు, ఒక గిన్నె కాఫీ యుండును. పనిపొచ్చుగ నుండు సమయములందు మధ్యాహ్నపు ఫలాహారమునకు క్యరధియుం డదు. కదలకుండగ 9 గంటలనుండి సాయంత్రము 5 గంటల వరకు పనిచేసినపుడు తన్నియొకలవు. తీరికయొనవో రి గంటలుపేపు పిదప నొక యగంటపేపు విశ్రాంతికోనుట యలవాటు. ఆసమయమున ఒకగిన్నెడుతేనీళ్లు, కొద్దిగ లిస్సోతులు వుచ్చుకొనెదరు. ఇట్టి వేళలం దప్పుడ పుడు మంత్రి కర్తమునకు సంబంధించిన వాలో లేకున్న యుద్ధవ్యవహారముల కార్యసాధనమునకు సంబంధించిన యుద్ధోగియో, యతిభంగుగ వచ్చుచుండెదరు. అప్పుడు యుద్ధ వ్యవహారము లేవియు చర్చించబడవు. ఏరోకులాసాగా మాట లాడుకొనెదరు. పనిపాట లేవియులేనియెడల రాత్రిభోజనము తమక్లబ్బునందు 8 గంటలకు చేయుదురు. ఈభోజనము క్లబ్బు లోనే చేయవలయునను నియమములేదు. తొందరపను లుండు నపుడు తమఅఫీసులోనే రాత్రి 9 గంటలవరకు లేకున్న అర్థ రాత్రిమునో చేయవలసినవచ్చును. ఇచ్చేరి దినచర్య. ఇక మీ చేయవలసిన పనిపాటల భారముగూర్చి చెప్పవలసిన పని లేదు. రాజుగారితో సభాసభలు, మంత్రికర్త సభల కును, ప్రభువులసభలకును సోపాన, సేనల నా, మిలిటరీ స్థలములను దొంగుట. ఇవి తమకచ్చేరివ్యవహారములు గాక సాధారణముగా చేయవలసినవచ్చుచుండువనలు. ఎంతపని యున్నను వినుగలేదు. అత్యధియనునది యెరుగరు. లేనిపోని ఆడంబరముల కలవాటలేదు. వీరు తరుమ తమ యాఫీసు లోనే నిర్దించుచుండెదరు.

III

కిచినరుప్రభువుగూర్చి అనేక చిత్రకథలు గలవు. ఈయన చాలకతనడవియు, దయాదాక్షిణ్యములు లేనివాడని యా, చాలమందిచెప్పుదురు. కాని, యిదినిజముకాను. సరిగా పనిచేయువానియెడ నీయన యావిధముగా ఎప్పుడు ప్రకర్తించి యుండలేదు. వెనుక దక్షిణాఫ్రికాలోని బోయర యుద్ధమున నొకజాబుకెచనరుప్రభువునకియ్యబడవలసియుండెను. దీని కంత యెదురముపోయినగాని వలనపడదు. అజాబును గొనివచ్చిన వైవిధ్యని ఆయాసమున, శ్రమను కిచినరుప్రభువుచూచి, అక్కడ గూరుచుండి యిష్టమున్నచో చుట్టను కాబ్బుకొనునని చెప్పిరి. కిచినరు ఏదో నైపుణ్యం లేదో కాని పనిపాటలు నెకవేర్చించుట యందు మాత్రము వీరి కేవిధముగ సహనమును లేదు. మిలిటరీ నియమము వలంబించురు. యుద్ధ వ్యవహారముల కార్యసాధన మునం దొకటెల్లిగ్రాఫ్ ఆఫీసు కలదు. యుద్ధము ప్రారంభ మైనపిదప పనిపాటలు పొచ్చి, టెల్లిగ్రాములు పంపుటకును, తీసికొనుటకును సిగ్నల్లు అధికముగా కావలసియుండెరి. అంతట కిచినరు ప్రభువు ముప్పది మంది సిగ్నల్లను అధికముగా పంపుటకై పెద్దటెల్లిగ్రాఫ్ ఆఫీసువారిని కోరగా అట్లు పంపజాలమని వారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి. దీనిపై కిచినరు ప్రభువు బహుచిత్రమైన పని చేసెను. “మిరిసిగ్గు లగ్గును పంపుటకై శ్రమపడనక్కరలేదు వారిని తీసికొనివచ్చుటకై వాళ్ళులను పంపెదనని తిరిగి యుత్తరము ప్రాసరి. తరువాత నొకగంటకు కావలసిన మనుష్యులనుచ్చిరి. ఈసంబంధ ముననే ఇంకొక చిత్రకథ తెలియవచ్చుచున్నది. వైవిధ్యం దున్నులను తయారుచేయుపని నీమధ్యనొక పెద్దకంపెనీకి కాంట్టా గుగా నిచ్చిరి. ఇది సకాలమున సిద్ధముకావలయున్న నిష్ణయ కాలమునకుమించి పనివారు పనిచేయ వలసియుండెను. నిష్ణయకాలము దాటినతరువాత చేయుపనికి కూలియిచ్చిన యెడల చేయుటకు పనివాంతుగ సమ్మతించిరిగాని, వీరందఱు చేరియున్న కృషీరులను సభాకార్యదర్శి పనికిరాదని యాకాంట్టాకును వెనరించెను. అట్లు పనిచేయించినయెడల పని వాండ్లి నెల్ల ముప్పించెదనని చెప్పెను. అంతట నీతని కేమి యు దోచక వెంటనే వెల్లి సంకతి సందర్భము లన్ని యు కిచినరు ప్రభువునకు విన్నవించెను. కిచినరు ప్రభువారు కార్యదర్శిని రప్పించి ఈసంగతులు నిజమా అబద్ధమా అని యడిగిరి. “అవును ప్రభో! కాని అట్లు పనిచేయుట మానబంధ నలకు వ్యతరేకముగా నుండును” అని. యాకార్యదర్శి ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను.

కిచినరుప్రభువు:—అయితే 20 గంటలు నిజమేవా?
కార్యదర్శి:—నిజమే ప్రిభోకా! అని యేమో చెప్పి బోవుచుండెను.

కిచినరుప్రభువు:—ఇదిగో, మీరీ పనివాండ్లిను మాన్పించియెడల దేశకాగ్రహ కాసనము ప్రికారము మీకు ఏకుంక వ్యవహారములకిట్ల విధింపబడును. ఇక మీరు నెలవుతీసికొన వచ్చును. నమస్కారము. అని పంపిజేసిరి.

ఇంకొకసారి నిష్ణయదినమునకు వచ్చి వచ్చుట నీనలకు గా వలసియుండెను. ఈసభా నిత్యవల్ల వ్యవధిలో నివి దొరకుట దుష్టమనిరి. అయినను, కిచినరు ప్రభువు మాత్రము అచైతన్యపడి యుండలేదు. ఈయన వెంటనే ఒకకేస్తరుని పిలిపించి యాసరకులు సవలయచేయుటకును ఎన్నికో జాలు పట్టుననియుడుగగా అధమము పడునయిదురోజులయినను కావలయును, అని ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను. ఇదంతయు పనికిరాదు. ఎనిమిదిరోజులవాటి కి సరకులు రావలయును. అని కిచినరు ప్రభువు గంభీరముగా నుడివెను. పాతమునాడు డేమి పలుకుటకు నోరాడక అట్లే చచ్చి పనిమిదిరోజుల లోగా సరకుల నన్నిటిని పంపెను.

IV

కిచినరు ప్రభువునకు దేవయందును సరవాలేదు. కాని పువులన్న మాత్రము సాధనముచేయుచును. కేంటరుబరీ యొద్ద సాధము చుట్టు పెద్దతోట్ల కలదు ఇం దెన్నియో కరకముల పువుల చెన్నువి. ఇకన్న యు పూచి శేత్ర తనము సల్పు చు నువాసనలు వెదజల్లుచుండును. ఎప్పుడో తీరికసమయ ములందీయన నతనినివాసమునకు బోయి ఆ పుష్పతరల తచ్చా యలందు ప్రార్థన బుచ్చుచుండును. సాధముయొక్కలోపలి భాగమునకు బోయిచూచితిమా హిందూదేశము, ఈజిప్టుదేశ ములనుండి గొని వచ్చినఅముల్యములగు తివాచీలు చక్క ములు చీనా సామానులు మున్నగు ఎన్నియో చిత్రరవులతో తోట్టిల్లుచుండును. కానిపడక గదియందు నూత్రముయోధునికి నిత్యము కావలసిన వస్తువులకు మించియేమియు కనుపడదు. ఒకమడతమంచము ఉండును!

మదరాసు కార్పొరేషన్.

స్పెషల్ వర్క్స్ డిపార్టుమెంటు.
మెకానికలు ఇంజనీరుల నెక్స్ట్.
ల్యూబ్రికేటింగు ఆయిల్స్ [మెరుగు చమురులు,] గ్రీజ్ [కొవ్వ-చమురు] సప్లయచేయుటకు కంట్రాక్టు.
మెరుగు చమురులు - కొవ్వ చమురులు మదరాసు కార్పొరేషన్ స్పెషల్ వర్క్స్ డిపార్టు మెంటువారికి 19 8 సంవత్సరము 31 మార్చి వరకు సప్లయచేయుటకుగాను, పెట్టుకొనబడు టౌండర్లు 1915 సంవత్సరం 21 ఏప్రిలు బుధవారము మధ్యాహ్నము 12 గంటలవరకు మదరాసు కార్పొరేషన్ ప్రెసిడెంటువారంగీకరింతురు
టౌండరుడార్లు పేరు పొందిన వర్తకులయ్యుండవలెను. స్థితిగతులు సరిలేనట్టియు. అనుభవము లేనట్టియు వర్తకులు పెట్టుకొను టౌండర్లు ఆలోచింపవడవు.
మదరాసు కార్పొరేషన్ కివిన్యా ఆఫీసరు వారికి మనవి వ్రాసికొని రు 2 లు చెల్లించిచో టౌండరు, కంట్రాక్టు అచ్చుభారములు యిప్పించబడును. ఈధనము తిరిగి యివ్వబడనేరదు.
టౌండరుడార్లు వైబేర్కొనబడిన వారివద్ద హామిగా రు 200 లు ధరావతు చెల్లించి వారం దుకుగా నొసంగియున్న రసీదును టౌండరుతో జత పుచ్చి పంపుకొనవచ్చెను.
నేసీయర్ వార్కు } జె. డబ్లియు. మెడలే
మదరాసు 9-4-19 5 } స్పెషల్ ఇంజనీరు.

సర్వభారత హైందవ మహాసభ.

కాశీబజారు మహారాజుగారి ఉపన్యాసము.

ఈ సభ ఈ నెల 9 వ తేదీన కాశీబజారు మహారాజుగారి ఉపన్యాసము మొదలిడి. మానసియులగు కాశీబజారు మహారాజు బహద్దరు మహేంద్రచంద్ర నందిగా కథ్యక్షతవహించి యిటుల నాపస్య సిందిరి.

అర్జునారా! సర్వభారత హైందవసభవారి ప్రాతానామాన శేడీసభ ఇచట సమావేశమైనది. మానసికతకును శాంతి సద్భావములనుగూర్చిన సంజేతము నెరిగించుటయే ఈ సభకు ప్రధానోద్దేశ్యము. ఏమన నహిందూమతమున కట్టిలోభమునులేదు. దాని కతి మాత్రాభిలాష మేలేదు. ఇతరులను స్వమతమున చేర్చుకొనవలెనను నాశలేదు. తద్విషయక ప్రయత్నములేదు. తక్కిన గొప్పమతములకును హిందూమతమునకును గల భేదమేమన అవరణమునందుగాని బోధనమునందుగాని హిందూమతము వివాదప్రార్థనము గాదు. ఈమతము పరమతసహాయము నపేక్షింపవలసిన యావశ్యకతలేదు. మన మతసంబంధులగు వారిసంఖ్య తగ్గిపోవకుండ చేయుటకు తగిన సాధనమును నునము చూడవలెనుగాని వాచ్చిపోవకుండ చూడ నవసరము లేదు. నడించుటవలన గాని అన్యమతముల నవలంబించుటవలన గాని కలిగినకొరతను పూర్తిచేయుటకు మన కవకాశము లేదు. మనదేశములోని ప్రజాభివృద్ధికి జనపదోద్ధ్వంసకమగునే వ్యాధియైన నిరీధముకలిగించినచో నాలోపమును పూర్తిచేయ తగిన నాతన హైందవులు మనకెచ్చుటకు చిక్కరు.

కాన మనసంఘమున చెదరిచెదరి దూరదూరముగనున్న వారినందరిని గూడ మరల చేరువకు తెచ్చుటకు మన చేయు ప్రయత్నములు మరయేమతమునకు గాని నామ కలిగించుటకు చేయబడు ప్రయత్నములు కానేరవు. మనమతమని యెల్లా నామాతో మనము చెప్పుకొనవలసిన హిందూమతములే సర్వ లౌకికమున సంపూర్ణ సహనిభావమునుగల మతము లై యుండు లేదని నేను మనఃపూర్వకముగను ధారాళముగను నుడువగలను. హిందూమతమున నతివిశ్టిర్యములగు మతభావములును తత్వభావములును గూడ నిమిదియున్నవి. వేరువేరు నమ్మకములును వింతలగు వ్యతిరేక భావములునుగూడ దీనియందున్నవి. వానియందు సామరస్యమున కలిగినవికూడ నున్నవి. వీనినన్నిటిని గ్రహించి ఏకీభావ మొనరించుట మహత్కార్యము. అట్టి మహత్కార్యనిర్వహణభారము విచట సమావేశమైన మహానీయులు నహింప సమర్థులు.

మత విషయకములగు సాత్తులు.

దేశమందంతటను మతములను దేశభేదములను వ్యాపించియున్నవి. వానికి విశేషముగు సాత్తుగలదు. ఈసాత్తులను పరిపాలించుటకు ప్రభుత్వాధికారుల యాజమాన్యము క్రింద ప్రత్యేక కృత్యంత్రసంఘముల నేర్పరుచుటకు చేయబడిన నూతనకు ప్రజలందరను కృత్రిమముగనుండి రనియు తత్సంబంధముగు కానము సామ్రాజ్యభావనసభలో త్రోసివేయబడినదనియును గూడ, నేనెరుగుదును. మత విషయములలో నితరులు జోక్యము కలిగించుటకు నేను అంగీకరింపవలెనని యట్టి విషయములను చక్క బరుచుటకు సంఘములోని వారే మిక్కిలి శ్రద్ధవహించుట యావశ్యకము. మనాంతులు మున్నగు మహాదేవతలు పరిపాలనము మిక్కిలి విలువగల సాత్తు లున్నవి. వానిని ఉచితరీతిని పరిపాలించినచో మనమతమున కాధన మత్యంతోపకారికము. సంస్కృత విద్యను విసర్జింపవలెనుటకును మత వాద్యమును వ్యాపింప చేయుటకును యాచనయే వృత్తిగా జీవించునట్టి వారికి గాగయభాగ్యముగ నిరవేదలగు వారిని పోషించుటకును ఉపయోగకరములగు వెన్నెకార్యములు చేయుటకునుగూడ నాధన మనకూలంప గలదు. ఈ దేవాలయములందును మతములందును అమూల్యములగు ప్రాచీన సంస్కృతిభిత్త గ్రంథము లెన్నయో గలవు. ఒక్కతంబా పూరిలోనే అట్టి గ్రంథములు 6౨ వేలకలవని తెలియుచున్నది. మన దేశములు విద్యాస్థానములు గనుండి యధార్థ సేవచేసిన కాల మొకప్పుడుండియుండెను. కాని ప్రస్తుతకాలమున మన దేవాలయములయట్టిస్థితియందున్నవని నేను చెప్పజాలను. ప్రస్తుత మీతిభిత్తగ్రంథములు మూలబడియున్నవి. మరికొంత కాలమునకు నశించిపోవుటకూడ కలగగలదు. కావలసిన సంపాదించి సంరక్షించుటకు మనము విశ్వప్రయత్న మొనర్వలసి యున్నది. ఆగ్రంథస్థానములు వానిని మనకెచ్చుట కంగీకరింపవలెనుచున్నగాని వానిని కిక్కిలముగాకుండ సంరక్షించుటకు మన సహకారమును వారు స్వీకరించుట కధ్యంతరము కలగవోదని నేను తలంచెదను. ఆగ్రంథముల పట్టికలను తయారు చేయుచుటయును అవి కిక్కిలముగాకుండనుండుటకు తగిన ఏర్పాటులను చేయవలయును అప్పడప్పుడట్టి గ్రంథాలయములను ముఖ్యముగా నాలోచింపవలసి యున్నది. దొరజననావారి విషయమున వెన్నెకరత్వ వహించినందులకు మనము కృతజ్ఞతను తెల్పడింపవలసి యున్నది. హిందూమత-కా-జగత్పూరు-మున్నగు పుణ్యక్షేత్రములలో చాలావిశిష్టమైన హిందూమతమున కట్టిలోభమునులేదు. దాని కతి మాత్రాభిలాష మేలేదు. ఇతరులను స్వమతమున చేర్చుకొనవలెనను నాశలేదు. తద్విషయక ప్రయత్నములేదు. తక్కిన గొప్పమతములకును హిందూమతమునకును గల భేదమేమన అవరణమునందుగాని బోధనమునందుగాని హిందూమతము వివాదప్రార్థనము గాదు. ఈమతము పరమతసహాయము నపేక్షింపవలసిన యావశ్యకతలేదు. మన మతసంబంధులగు వారిసంఖ్య తగ్గిపోవకుండ చేయుటకు తగిన సాధనమును నునము చూడవలెనుగాని వాచ్చిపోవకుండ చూడ నవసరము లేదు. నడించుటవలన గాని అన్యమతముల నవలంబించుటవలన గాని కలిగినకొరతను పూర్తిచేయుటకు మన కవకాశము లేదు. మనదేశములోని ప్రజాభివృద్ధికి జనపదోద్ధ్వంసకమగునే వ్యాధియైన నిరీధముకలిగించినచో నాలోపమును పూర్తిచేయ తగిన నాతన హైందవులు మనకెచ్చుటకు చిక్కరు.

రు చేయుచుటయును అవి కిక్కిలముగాకుండనుండుటకు తగిన ఏర్పాటులను చేయవలయును అప్పడప్పుడట్టి గ్రంథాలయములను ముఖ్యముగా నాలోచింపవలసి యున్నది.

పుణ్యక్షేత్రములలో పారిశుద్ధ్యము.

హిందూదేశమునందున్న పుణ్యక్షేత్రము లన్నిటియందును ఆలోచింపవలసి యున్నది. దొరజననావారి విషయమున వెన్నెకరత్వ వహించినందులకు మనము కృతజ్ఞతను తెల్పడింపవలసి యున్నది. హిందూమత-కా-జగత్పూరు-మున్నగు పుణ్యక్షేత్రములలో చాలావిశిష్టమైన హిందూమతమున కట్టిలోభమునులేదు. దాని కతి మాత్రాభిలాష మేలేదు. ఇతరులను స్వమతమున చేర్చుకొనవలెనను నాశలేదు. తద్విషయక ప్రయత్నములేదు. తక్కిన గొప్పమతములకును హిందూమతమునకును గల భేదమేమన అవరణమునందుగాని బోధనమునందుగాని హిందూమతము వివాదప్రార్థనము గాదు. ఈమతము పరమతసహాయము నపేక్షింపవలసిన యావశ్యకతలేదు. మన మతసంబంధులగు వారిసంఖ్య తగ్గిపోవకుండ చేయుటకు తగిన సాధనమును నునము చూడవలెనుగాని వాచ్చిపోవకుండ చూడ నవసరము లేదు. నడించుటవలన గాని అన్యమతముల నవలంబించుటవలన గాని కలిగినకొరతను పూర్తిచేయుటకు మన కవకాశము లేదు. మనదేశములోని ప్రజాభివృద్ధికి జనపదోద్ధ్వంసకమగునే వ్యాధియైన నిరీధముకలిగించినచో నాలోపమును పూర్తిచేయ తగిన నాతన హైందవులు మనకెచ్చుటకు చిక్కరు.

నిమ్మజాతులు.

ఇటీవల ముఖ్యముగ జములుదేసిన సమస్య నిమ్మజాతులకు సంబంధించినదిగానున్నది. అది కొంతవరకు సాంఘిక సమస్యయేనుగాని మతవిషయమే ప్రాతిపదికముగనున్నది. జాతివిభజన సాంప్రదాయములవలన కలిగిన నిరీధకారణమున సంఘమందు విశేషభాగము వేరుచేయబడుటయును అట్లు వేరు చేయబడినవారు కేవల మసహాయములు గాదాజ్ఞానాంధకార నిమగ్నులునుగూడ నగుటయును తటస్థించినది. మన జాతివిభజన సాంప్రదాయము వెన్నెకరయముల శ్రేష్టమే యనదగును. జాతిసాంప్రదాయమునకు వెలియెనవారి క్షత్రియ వర్ణములవారు చేయూరియొసంగి సహాయముచేయరాదని మన మతకర్త తన్నిడును నిశ్చయించి యుండలేదు. అది వారి భావము కానేకాదు ఎట్టి నియననైననుగూడ మన ప్రాచీనాచార్యులు జ్ఞానోపదేశ మొనర్చుటకు నిరాకరించియుండలేదు. క్షత్రియవర్ణములకు భంగము కలిగించకుండగనే క్షత్తమునకు వెలియున మనసంఘములోని నిమ్మజాతులవారి కందరికిని సర్వవిధములగు సహాయములను మనము చేసేయుండగలిగియున్నాము. వెన్నెకరతాత్పర్యములనుండి మనము వారినాదరణభావముతో చూచుచు నుపేక్షించియుండుటవలన వారిత్యంత సంలాభకరులు దారు జాజ్ఞానదశయందును అధోగతియందును పడి అట్టి నితియొక్క భాగమును నున్నదిస్థితియందున్న సంఘమునంతను కూడ తమతోపాటు క్రిందకు దిగిలాగుటకు సిద్ధముగనున్నారు. కాన నిమ్మజాతుల నుద్ధరించుటయు, నభివృద్ధిలను పరిశుద్ధులను చేయుటయు, మన సంఘజీవ రక్షణమునకును మన మత్యంతముగ చేయవలసిన కార్యములై యున్నవి. ఈకార్య మొనర్చుటవలన మనకుకలుగు లాభములెన్నియోగలవు. నష్టమేమియును లేదు. కాని మన మీకార్యమున నెంతోశ్రమముగ దొరకొనినంత మేలుకలుగగలదు.

హిందూ సంఘమునందు జనసంఖ్య ఊహించుచుండుట వలన కొంతకాలమున కిసుంఘ మంతరించునోమో యను భయమును దుస్థితిని తెలుపు భావినూచనలను కొందరు నూచించుచున్నారని నేను తలంచెదను. ఆగ్రంథముల పట్టికలను తయారు చేయుచుటయును అవి కిక్కిలముగాకుండనుండుటకు తగిన ఏర్పాటులను చేయవలయును అప్పడప్పుడట్టి గ్రంథాలయములను ముఖ్యముగా నాలోచింపవలసి యున్నది.

మనకు గూడ నేను మాత్రము భాగిస్థితి గూర్చి యున్నామని చాకరముగు ననుకూలాభిప్రాయమునే కలిగియున్నాను. హిందూసంఘమునకును హైందవులకును తటస్థించియుండలేదు. ఎన్నిసారు లిట్టి యాచన లలమిగిలినవగుడ నీసంఘము చలములేమండ నిలువబడగలిగి యున్నది. దాని క్షేత్ర తనవంతముగ నే యొప్పుచున్నది. హిందూమతమునందు వ్యాప్తముగానున్న యుత్తమ భావములును నుత్తమ తత్వములును నుత్తమ సత్యములును గానిని స్థిరజీవితోన్మూలకు ప్రధానములుగనున్నవి. యూరోపు అమెరికా దేశములయందలి మేధాశక్తి హైందవభావమునకు క్రమక్రమముగ వశంబద మగుచున్నది. భూతికాలము నంతవరనే భవిష్యత్కాలమునందుగూడ హిందూమతము జ్ఞాన విజ్ఞాన జ్యోతిని ప్రకాశింపజేసి సమస్తప్రపంచమునకును మార్గదర్శి కాగలదు. హిందూమతము సత్యమున కుత్సాహము ప్రాసమొసంగినది. జీవయాత్రసంతను మనము క్షేత్రోదయ ప్రేమతోడనే గడపుటకుగాను అధికులయెడలను అల్పులయెడలను గూడ మనము పూజ్యభావమును కలిగియుండవలెనని విధించినది విజ్ఞానమును ఆస్తికభావమును కేవల మొకరు గుర్తించిన కాలము. నూత్యుడు సమస్తజనుల కొరకును ప్రకాశించుచున్నాడు. వాయువు సమస్తజనుల కొరకును గాలిని విడుచుచున్నాడు. సర్వేశ్వరుడు సర్వజీవులను రక్షించుచున్నాడు. నా కేసందర్భమున గీతాశ్లోక మొకటి స్మరణకు నమ్ముచున్నది. “ఎవడు ఎట్టిరూపముతో చేరవలయుననినను నేనువానికి లభ్యుడనుగానే యుండును. అందరు జీవులును వేరువేరు మార్గముల బడి శ్రమనందుచున్నారు. చివర కాదారులన్నియును నాకడకు వారిని చేరువవియే యగును” అననది యా శ్లోకమున కర్థముగానున్నది. షికాగోలో జరిగిన మతవిషయక మహాసభలో విజ్ఞానాంధ స్థానముల వారొసంగిన నుత్పత్తిశీలవాదములలో నొక సందర్భమునుకొనియు పడిరి. ఏమనయుక్క పవిత్రమగు వాస్తవములలో (సంస్కృత వాద్యములలోనికీ) “ఎక్కటాజను” (నక్షత్రము) అను పదము భాషాంతరీకరణ సాధ్యముగాదో ప్రశ్నించున కంతటికిని ఏమతము సర్వమత సహనమును సర్వమతాంగీకరణమును నేర్పినదో అట్టి మతము నా మతమని నేను చెప్పుకొనగలుగుట కుప్పొంగుచున్నాను. సర్వమతసహన మనశ్శక్తిమని మేము విశ్వసించుటయే గాక సర్వమతములను సత్యములేమని మే మంగీకరించుచున్నాము. పరిపంచమందున్న సర్వమతములనాచేతన సర్వజాతులవాద చేతన బహిష్కరింపబడినవారికి బాధింపబడినవారికి అందరి కినిగూడ ఏమతము ఆశ్రియమొసంగినదో అట్టి మతము నామతమని నేను చెప్పుకొన గలుగుటకు పొంగుచున్నాను. అని అమహానీయుడు నుడివిన ప్రత్యక్షరమను సత్యము సత్యమని మన హృదయములు మారుమోగుచున్నవి. “మానవ చరిత్రకు సంబంధించిన అధికామూల్యములను అధిక విజ్ఞానదములను నగు విషయరూపకమగు చిత్తమంతయును ఎరనియందు నిక్షేపింపబడియున్నచో అట్టిగనియే హిందువులమతమని మహాపండితుడగు మాక్స్ ముల్లరుగారు నిరంతరమును హిందూదేశమును హిందువులమతమును వినుతించుచుండిరి.

అర్జునారా! నేను మనము సమావేశమైన ఈ పుణ్యక్షేత్రము మన మనలందించిన మతమునకును ఆత్మకును గూడ నిరంతరమును శాంతిసంసంగుచున్నది. కాని నేడు విశ్వము వానరించియున్న మహాసంగ్రామ దీప్తచాప ఇచటగూడ వ్యాపించినది. ఆంగ్లసాంఘాజ్య సంతక్షణముకొరకు ఆంగ్లేయులును హైందవులునుగూడ బాసబల్లె పోరుచున్నారు. మనము హిందువుల మగుటచేతనే మన మత నిత్యముసారము చక్రరక్తిని ప్రభుత్వమువాగికిగూడ కాదధిక్తి తెల్పడింపట మనకు విధియయ్యెను. ఆంగ్ల మహావైషమ్యమునకును మిత్రీయండ్లకీని సంపూర్ణ విజయము నొసంగగలరు ప్రతి పక్షము ప్రతి గాత్రమును మనము భగవంతుని ప్రార్థించుచున్నాము. కురుక్షేత్రమున జరిగిన మహాసంగ్రామమునకన్న సత్యధిక్యగు సంఘామము మరల ప్రారంభమైనది. అదిరకాలముననే శాంతిని మరల నెలకొల్పుటను ప్రపంచముయొక్క విజ్ఞానము నతిశయింప చేయుటకును శోరుచు మనమందరమును మనఃపూర్వకముగ ప్రార్థించెదము.

సహకారమును మతము నిరసించుచున్నది. “ప్రతిశ్లోక మిపుడు కలిగియున్ననుగూడ సతీశ్శక్తి కాలముననే మన సంఘమందుసహాయముప్రబలదగునుగానిపోరాటముకాదు. అభివృద్ధి కలుగజేయవలెనుగాని సాతనముకాదు సామరస్యమును శాంతియును నెలకొనవలెనుగాని విరోధభావముగాదు” అను శ్లోకములు సర్వమతములవారి పతాకములవైనను చిత్రించుచున్నవి పూజనీయులగు విజ్ఞానాంధ స్థానములవారు నడించిన మహాద్యాక్రమములను అదిరకాలముననే నిశ్చింపగలవని హిందువులమగు మనమందరమును సంపూర్ణముగ విశ్వసించుచున్నాము. సోదరులారా! న స్వభృత్యునిగ నేర్పించి యిట్టికిముగ గౌరవించినందులకు మీ కింకొక సారి కందనముల వలన రించి విరమించుచున్నాను.

ఆంధ్ర విశేష

ఈనెల 9-న తేది. శనివారమునాడు మధ్యాహ్నము 3 గంటలకు సభ మరల సమావేశమయినది. శ్రీ కాసింబాబు మహారాజువారే యధ్యక్షతనహించిరి. "హిందూసంఘహితం కరములగు సర్వవిషయములను రక్షించుటకును వాని నభివృద్ధి నొందించుటకును అభిలషారిత హిందూ మహాసభ నేర్పరుపవలెను. ఈమహాసభవారు హిందువులందఱులతో అందందు కాభాసపల నేర్పరుపవలెను" అను మొదటి తీర్మానమును ముంజీ నాథస్వామిలారా రుపపాదించిరి. మూల్కానునివాసులగు మానసియ రాయుజువారు మానసియ గారనుచుగా రనుచుండిరి. ఢిల్లీ నివాసులగు రాయపాపాను శేదారాధుగారు పాటియాలా నివాసు లగు రామ శే స్వామిల వారు మున్నగు వారు వెక్కుమంది స్థిరపరిచిరి. ఈ మహాభా నియముల నేర్పరుచుటకు కూర్చిన రెండవ తీర్మానమును లాహోరు నివాసులగు పండిత రాంభుజ దత్తు చాదరిగా రుపపాదించిరి. ఢిల్లీ నివాసులగు రాయ బహదూరు కన్యాలాలగారనుచుండిరి. అంతటితో వాటికి సభ చాలించుచుండెను. శేషటి శాజున జరుగునభివ కాశ్మీర మహారాజువారు విచ్చేయుదురు. వారు నేడే ఇచ్చటికి దయచేసిరి. ఈ సభకు వచ్చినవారిలో చెన్న పురి వాస్తవ్యులైన సర్వామయ్యగారు రాకదలచుట. విశ్వేశ్వ రానందస్వామిలవారు మున్నగు పెద్దలు వెక్కుమంది సభకు వచ్చియుండిరి. కాశ్మీరు దిల్లీల ప్రతాపఘట మహారాజులను పండిత మదన మోహన మాలవ్యగారును లాలా హంస గజుగారును వి. కే. రామానుజాచారి గారును డాక్టరు టి. ఎం నాయుగారును మరి వెక్కుమంది పురుష వతంసులును రాజాలమికి చింతించుచు వ్రాసిన లేఖలు చదువబడినవి.

సభావకాశము.

ఈ సభానియమానుసారము హిందువులమని చెప్పకొను వారందరును హిందూదేశము దేర్పడిన జయన మతము సిక్కు మతము బౌద్ధమతము బ్రహ్మసమాజమతము మున్నగు మతముల నవలంబించిన వారందరునుగూడ హిందువులే యగుదురు. పౌర ధానకార్యస్థానము ఢిల్లీ నగరమున నేర్పరుపబడును. పౌర రాష్ట్ర ప్రధాననగరమునను ఇతర ముఖ్య పౌరదేశములయందును కాభాసభ నేర్పరుపబడును.

ఉద్దేశ్యములు-ఆశయములు.

హిందూమహాసంఘమున చేసినకాశ్మీర కన్వీటికి నైక మత్యమును దృఢత్వమును కలిగించుట ఒక మహాసంఘము నందలి కాఖల బంధకలసిన రీతిని వానికి కలయిక సభికును చేయుట సంఘములలో విద్యాభివృద్ధిని కలిగించుట సంఘముందున్న సర్వకాఖలవారి సిద్ధిగతులను వాగువారి సౌఖ్యమును కలిగించుట ఎచ్చుదు ఎచ్చటవసరము కలిగిన నచట హిందూసంఘహితముల నభివృద్ధి నొందించి కాపాడుట హిందూదేశమునందున్న హిందువులకును ఇతరులకును పరస్పరానుకూల భావమును కలిగించుట సాధారణముగ నితరసంఘములలో స్నేహభావమును ప్రభుత్వమువారిపట్ల రాజభక్తిభక్తి మగు సహకారభావమును కలిగి పనిచేయుట సంఘముయొక్క నైతికవిద్యాసాంఘిక రాజకీయవిషయములను చక్కబరచుటకు శ్రమచేయుటయును సభాద్దేశ్యములు. 21 సంవత్సరములు దాటిన హైందవులందఱును సభ్యులకర్హులు. అభ్యర్థకు సభాధ్యక్షుడు కార్యదర్శులు ఇతరోద్యోగులను నియోజింపబడుదురు. పరిపాలనా కార్యవిధిసాధము కార్యనిర్వాహక సభవారి స్వాధీనమందుండును. పౌరసభ్యుడు సామాన్య రుణుల చందానివ్వవలెను. కార్యనిర్వాహక సంఘమువారు నిశ్చయించిన ప్రవేశములగు కచ్చియింపబడిన కాలము నందు సంవత్సరమున కొకసారి సార్వజనికసభ జరుగును.

ద్వితీయ దినచర్య.

ఈనెల 10-న తేది. సుదాయమున ముంజీ నాథజీ స్వామిలవారి యధ్యక్షతనకంద మరల సభ కూడినది. నేడుదయమున నిది ఆంధ్రసమాజమహాసభ యని యెవరో వదలించి కలిగింది. ఆంధ్ర సమాజము కలిగినచో సభాద్దేశ్యమునకు హిందూ కలగునగాన అదివరలో ఆట్టిభావము కలిగియుండవచ్చుచో వారిని కలగదలం దేయవలయునను తలంపుతో నీ సభ సర్వహైందవుల సమావేశమగు సేవల మొకప్రత్యేక దుఃఖమును గూర్చి చేసిన హిందూ మహాసభ్యభావములను బహుశా నేడు సభకు ప్రసంగమునకు వచ్చును. అందుకును సుకవినింగు గారును ముయొకరును సుకవియునుచున్నవనిరి.

కార్యనిర్వాహక సభ ఏర్పరుచుడెను. ఇందు పండిత మదనమోహన మాలవ్యగారు డాక్టరు శేషబాదూరు సుబ్రహ్మ గారు పండిత విష్ణునారాయణ ధారుగారు కాసింబాబు మహారాజుగారు కారదాచరణమిత్రగారు సురేంద్రనాథ బెనర్జీగారు అంబికాచరణ ముఖులదారుగారు సర్ నురుదాసు బెనర్జీగారు మోతీలాలు నెహ్రూగారు రఘువీరసింహుగారు రాయబహదూరు మాలాసింగు సి. వి. ఇ. గారు రాం భుజదత్తు చాదరిగారు సర్ నారాయణగజేశ చంద్రాచర్యగారు గోవింద దాసు పాఠశుగారు మానసియలగు శ్రీనివాస కాశ్మీగారు మానసియ నేతుమారిశ్వంద్రగారు ఎం. కే. గాంధీగారు లాలా హంసరాజుగారు నాలుగుశంకరాచార్యపీఠముల నధిష్ఠించి యున్న స్వామిలవారును మరి వెక్కుమంది యును సభ్యులుగా నియోజింపబడిరి. వీరింకను మరికొందరిని గూడ చేర్చుకొనుట కధికారము కలిగియున్నారు. కార్యనిర్వాహక సభకు చెన్న పురి, బొంబాయి బేహారు ఒరిస్సా రాష్ట్రముల నుండి యొక్కొక్క రాష్ట్రమునకు 5 గురుసభ్యుల వంతునను మధ్యరాష్ట్రముల నుండి మగురుసభ్యులను చేర్చుటకు నిశ్చయింపబడినది. ఈ కార్యనిర్వాహక సంఘమునకు కాశింబాబు మహారాజుగారు రధ్యక్షులుగాను మానసియలాలానుక పీఠసింగుగారు సార్యవిషయక కార్యదర్శుగారు పండితరాంభుజదత్తు చాదరిగారును పండితదేవరత్న గారును లాలాసాలి గారునుసహగారును సంయోగకార్యదర్శులుగాను నియోజింపబడిరి. ప్రత్యేక సంఘసంబంధములుగాని సార్వజని కోపోయోగములగు హిందూధర్మరక్షణయ గ్రంథనిరచనము వానిని పాఠశాలలలో ప్రవేశపెట్టుట హిందూచే వాలయముల యందును పుణ్యక్షేత్రములయందును సభల ను చేయుట జాతీయోత్సవములను సంయోగ విధానమున నన్ని సంఘములవారును కలసి చేయుచుండుట యాత్రలు విషవాగ్రములు కాటకములు మున్నగునవి తలపించినపుడు నేనచేయుటకు సర్వసంఘములవారును చేరి సంయోగ సేవక సంఘముల నేర్పరుచుట మున్నగు నేర్పాటుల నైకమత్యము నతిశయింపచేయుటవలనని చేయవలయునని తీర్మానింప బడినది. హిందూసంఘమునందలి అభివృద్ధి గాఢముగ నొనర్చుటకు సాధనములను సంగ్రహించుట పశువులు చేత మేయటకు భూముల నేర్పరుచుట శరీరవ్యాధియమునకు ప్రోత్సాహము కలిగించుట జాతీయ విజాతీయకీర్తనల పురి కొల్పట బ్రహ్మచర్యమును యమనియమాదులను సాంఘిక లాచరియను ట్టినరించుట కాస్త్రానుకూలముగ పరిశుభ్రీకతును ఆ శోగ్యమునకును సుబంధించిన విషయములను బిడ్డలను పెంచు క్రమమును బోధించుట యవసరమని తీర్మానింపబడినది.

రాజుగారు కారదాచరణమిత్రగారు సురేంద్రనాథ బెనర్జీగారు అంబికాచరణ ముఖులదారుగారు సర్ నురుదాసు బెనర్జీగారు మోతీలాలు నెహ్రూగారు రఘువీరసింహుగారు రాయబహదూరు మాలాసింగు సి. వి. ఇ. గారు రాం భుజదత్తు చాదరిగారు సర్ నారాయణగజేశ చంద్రాచర్యగారు గోవింద దాసు పాఠశుగారు మానసియలగు శ్రీనివాస కాశ్మీగారు మానసియ నేతుమారిశ్వంద్రగారు ఎం. కే. గాంధీగారు లాలా హంసరాజుగారు నాలుగుశంకరాచార్యపీఠముల నధిష్ఠించి యున్న స్వామిలవారును మరి వెక్కుమంది యును సభ్యులుగా నియోజింపబడిరి. వీరింకను మరికొందరిని గూడ చేర్చుకొనుట కధికారము కలిగియున్నారు. కార్యనిర్వాహక సభకు చెన్న పురి, బొంబాయి బేహారు ఒరిస్సా రాష్ట్రముల నుండి యొక్కొక్క రాష్ట్రమునకు 5 గురుసభ్యుల వంతునను మధ్యరాష్ట్రముల నుండి మగురుసభ్యులను చేర్చుటకు నిశ్చయింపబడినది. ఈ కార్యనిర్వాహక సంఘమునకు కాశింబాబు మహారాజుగారు రధ్యక్షులుగాను మానసియలాలానుక పీఠసింగుగారు సార్యవిషయక కార్యదర్శుగారు పండితరాంభుజదత్తు చాదరిగారును పండితదేవరత్న గారును లాలాసాలి గారునుసహగారును సంయోగకార్యదర్శులుగాను నియోజింపబడిరి. ప్రత్యేక సంఘసంబంధములుగాని సార్వజని కోపోయోగములగు హిందూధర్మరక్షణయ గ్రంథనిరచనము వానిని పాఠశాలలలో ప్రవేశపెట్టుట హిందూచే వాలయముల యందును పుణ్యక్షేత్రములయందును సభల ను చేయుట జాతీయోత్సవములను సంయోగ విధానమున నన్ని సంఘములవారును కలసి చేయుచుండుట యాత్రలు విషవాగ్రములు కాటకములు మున్నగునవి తలపించినపుడు నేనచేయుటకు సర్వసంఘములవారును చేరి సంయోగ సేవక సంఘముల నేర్పరుచుట మున్నగు నేర్పాటుల నైకమత్యము నతిశయింపచేయుటవలనని చేయవలయునని తీర్మానింప బడినది. హిందూసంఘమునందలి అభివృద్ధి గాఢముగ నొనర్చుటకు సాధనములను సంగ్రహించుట పశువులు చేత మేయటకు భూముల నేర్పరుచుట శరీరవ్యాధియమునకు ప్రోత్సాహము కలిగించుట జాతీయ విజాతీయకీర్తనల పురి కొల్పట బ్రహ్మచర్యమును యమనియమాదులను సాంఘిక లాచరియను ట్టినరించుట కాస్త్రానుకూలముగ పరిశుభ్రీకతును ఆ శోగ్యమునకును సుబంధించిన విషయములను బిడ్డలను పెంచు క్రమమును బోధించుట యవసరమని తీర్మానింపబడినది.

దాన. ధర్మములను సన్మార్గమునకు తీర్చుకలెనని తీర్మానింప బడినది.

పంజాబులో సరాజక దురాగతముల నడంచుటకు రాష్ట్రపాలకు లవలంబించిన విధానమునకు వారికి వందములు లాసించుచు నీక్రింది పద్ధతులనుగూడ నవలంబించ దగునని తీర్మానింప బడినది. (1) సప్తపదిన వారికి విరివిగ పరిహారము లాసంగుట (2) హైందవులలో చాలమంది కాయుధ ధారణమున కనుమతి నొసంగుట (3) ఆగ్నేయ శస్త్రప్రయోగమున హైందవులకు నైపుణ్యమును కలిగించుట, హిందువులలో చాలమందిని నైపుణ్యమున చేర్చవలెను. వారి కుత్సమాధికారముల నొసగవలెను వారిని స్వచ్ఛందసేవలలో చేరనియవలెను. వారి లో చాలమంది కాయుధధారణ స్వాతంత్ర్య మొసంగవలెను. శ్రీ శాద్విజి పృథువుగారి యధికార కాల పరిమితిని హెచ్చించుట కలయునను తీర్మానము ల నన్నిటినిగూర్చి పండిత రాంభుజదత్తుగారు రుపసన్నించుచుండగ పంజాబు ప్రెసిడెంటులలో గొప్ప వర్ణలము బయలుపడినది. అందులకు దత్తుగారి యుపన్యాసమునది విషయములు వారి భావములకు కేవలము భిన్నములుగనుండుటయే కారణమై యుండును. సభయంతయును చికాకునొందెనుగాని కొంతసేపటి కాయుధైకము చల్లార్చుడెను. దత్తుగారు నిరంతరాచారముగ సుపర్యవించిరి. తీర్మానము లంగీకరింపబడినది.

అధికముగనున్న శిశుమరణములను నివారించుట, అవాధబాలికా విక్రయమునాపుట, వితంతువుల సంఖ్యను, బాల్యముననే వైవాహికము కలసిపోవువారి సంఖ్యను తగ్గించుట, ఇతరమతములలో కత్తియవారి సంఖ్య తగ్గించుట, అన్ని తరగతుల ప్రజలయందును పెచ్చును వ్యాపింపజేయుట, కాశీహిందూ విశ్వ విద్యాలయమునకు సర్వముచేయుట, అపెచ్చువిద్యాలయముపట్ల సామూహిక చూడన దొరతనమువారికి వందనము లాచరించుటను తీర్మానింపబడినది. మధ్యాహ్నము 1-15 నిమిషములకు సభచాలింపబడినది. నేడు మధ్యాహ్నము కన్యాలాలలో గాంధీగారుపర్యవించిరి.

సంవత్సరాభివృద్ధి మండలసభ.

తీర్మానములు.

విద్య.

12. ఈజిల్లాలో ప్రవేశవిద్య సంతృప్తికరమైన స్థితిలో లేనందున అందుకొరకు యాసభవారు దొరతనమువారిని ప్రత్యేకముగా ద్రవ్యమిచ్చి 500 గాని అంతకు నెక్కువగాని జన సంఖ్యగల ప్రతిగ్రామములోను ప్రవేశపాఠశాల శీఘ్రముగా స్థాపింపుడని కోరుచున్నారు.

(2) పాలకొండ నరసింహస్వామిగ్రామములలో ఉన్న తివిద్య నేర్చుస్థలములకుదూరముగా నున్నందున మగ్గప్రాంతములకు దగ్గరగా నుండుటవల్లను దొరతనమువారు ప్రత్యేకసహాయమునిచ్చి యీగ్రామములకు హైస్కూల్స్ నుపెట్టించుటకు, జయపురం మగ్గప్రాంతములందు పూర్తియైన శైకెండరిపాఠశాలలు ముఖ్యమైనవోటుల నుంపించుటకు, ప్రస్తుతం యెలమంచిలి పోడవరం గ్రామములలోనున్న యిక్ కంప్లీటు శైకెండరిపాఠశాలలను పూర్తియైన శైకెండరి పాఠశాలలుగా మార్పుటకు, రాజాం శృంగవరపు కోటగ్రామములలో యిక్ కంప్లీటు శైకెండరి పాఠశాలలనుపుంచుటకును యీసభవారు కోరుచున్నారు.

మరియు యీదిగువ చెప్పబోవు స్థలములలో బడులను యింగ్లీషునాడ బోధనచేయు వాచ్యుర యెలిమెంటరీ పాఠశాలలుగా మార్పుటకు దొరతనమువారి సహభవారు కోరుచున్నారు.

1. కుమిల 2 హమి 3 మునుగుల 4 ముద్ది 5 అలమండ 6 నక్కపిలి 7 పుల్ల 8 ముప్పిలి 9 బుద్ధ 10 సిరిపురం. మరియు విశాఖపట్నములో పృథువుగారు మెడికల్ స్కూలు కాలేజీగాచేయుమనియు, తిరుగుజ్జులలో నొక సివిల్ యంజనీనింగు కాలేజీ స్థాపింపుడనియు యింజనీరింగు విద్య నున తెలుగుజిల్లాలలో విశేషముగా అభివృద్ధిచేయుడనియు శ్రీమదుదయపుటకు విశాఖపట్నమునందున్న మేరహైస్కూల్స్ నకు హోస్టలు కట్టించుటకును ఆబడులకు ఉపాధ్యాయులను పురుషులకుబడులుగా శ్రీమనే నియమించుటకు నేర్పాటు చేయవల్సివడనియు సభవారు దొరతనమువారిని కోరుచున్నారు.

ఉపపాదకుడు-శ్రీ రామకాశ్మీగారు విశాఖపట్నం ఆమోదకుడు-మ|| సుబ్బారావుగారు యలమంచిలి.

18 ఈసభవారు యీదిగువ చెప్పబోయే కోట్లలను శీఘ్రముగా చేయించుటకు కోరుచున్నారు.

1. తెల్లివల్లి పూసపాటి శేఖరుమిల పూటికోట్ల. 2. ఆగవోరముల మీరుగా నెల్లిమాన్ గజపతిరక్షం కోట్ల. 3. శిఖరాం రాజాంకోట్ల. 4. సంతకవిటె శీతారాంపురం పోందూరుకోట్ల. 5. బొబ్బిలి బల్లిశేటకోట్ల. 6. బొబ్బిలి ఆకులకట్టకోట్ల. 7. యిటికలవల్లి పాచిపేటకోట్ల. 8. రెండుమంచిలి దిమిలకోట్ల. 9. యెలమంచిలి రాయవరంకోట్ల. 10. పంచదాన్ యెలమంచిలికోట్ల. 11. అనకాపల్లి పడవాడకోట్ల. 12. సబ్బరం కొత్తవల్లికోట్ల. 13. పద్మా కళింగోట్ల. 14. గొటివాడ మాకవరపాటెం కోట్ల.

మరియు నీ కింది గెడ్డలకు కానాలను కట్టించుడని యీసభవారు కోరుచున్నారు. 1 సర్వసిద్ధి తాలూకాలో నున్న మాలగెడ్డ. 2 యెనుంగనపల్లికర్ల నున్న చంపాపడియేరు. 3 దండిపల్ల గెడ్డ. 4 సబ్బవరం కొత్తవల్లి గెడ్డ. 5 భీమసింగు వద్ద నున్న గోస్తరియేరు.

ఆమోదకుడు-యస్|| ఆప్పలసాగ్రామిగారు కుమిల.

ఉపపాదకుడు-ఇ|| ఆప్పల నరసయ్య పట్నాయకుగారు సాలూరు.

14 ఈ సభవారు నీ దిగువ స్థలములలో ఆనువుర్రులను ఉంచవలసివదలవలెనున్నారు. 1 మాడుగుల 2 ముక్కల 3 పూసపాటి శేఖరకమ్మి 4 తెవిడి 5 లనకాపల్లికర్ల జంతువుల ఆనవులి.

ఉపపాదకుడు-ఇ. ఆప్పల నరసయ్య పట్నాయకుగారు సాలూరు.

ఆమోదకుడు-కె|| రామదాసుగారు అనకాపల్లి. జలపరుమనాగు. ఎన్|| అప్పలసాగ్రామిగారు కుమిల.

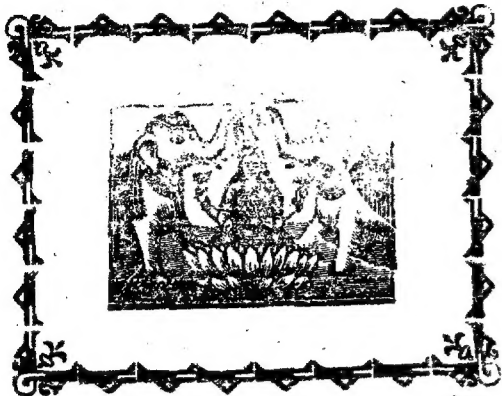
15. యెలమంచిలిలో మంచిశిల్ల సదుపాయముచేయుటవసరమని నీ సభవారు జిల్లాబోర్డువారిని కోరుచున్నారు.

ఉపపాదకుడు-మ|| సుబ్బారావుగారు యెలమంచిలి. ఆమోదకుడు-తి|| ఆప్పలమంతులగారు. పార్వతిపురం.

కావలెను

ఆంధ్ర దేశము నందలి ప్రతితాలూకా గ్రామమునందును, ఆంధ్రప్రదేశ్ కక్షమున ఏదెట్లు కావాలి యున్నారు కావున వారివారి దరఖాస్తులను ఈ నెల 30 వ తేదీలోపుగ ప్రతికా కార్యస్థానమునకు పంప వేడుచున్నాము.

ప్రతికాధిపతి.

ఆంధ్ర పత్రిక

1915-వ సం॥ ఏప్రిల్ నెల 14-తేది.

బుధవారము.

యుద్ధ స్థితి.

విశేషాభ్యాసములు విరివిగా వినరాకపోవుటచేతి యుద్ధమెప్పటివలెనే సాగుచున్నదని క్రజలు సామాన్యరీతిని వాడుకొనుచున్నారు. కాని అది యంత సరియైన నిర్ణయము కాదు మిత్రమిండలి ప్రవర్తమాన నుగుచునే యున్నది. నేటియుద్ధము కొంచెమించు మించుగా యంత్రముల యుద్ధమని వర్ణింపదగి యున్నది. బహుకాలముగా జర్మనీ యా యుద్ధమునకు నాయత్రిపడి నదిగానను, భూయుద్ధమే తనకు సాధ్యమయిన ముడిటి యుద్ధమని చక్కగా నిర్ణయించుకొనినదిగావునను తదనుగుణ యంత్ర నిర్మాణమును యుద్ధారంభము నాటికి పూర్ణముగాను పుష్కలముగాను నిర్మించిపెట్టుకొనినది. ఆంగ్లముది యెల్లప్పుడును నాకాబలము, ఆబలమునకు దగిన యుద్ధాయములను సాధనములనే ముఖ్యముగా సమకూర్చుకొనుట బ్రతిష్ఠపద్ధతి. ఆంగ్ల సామ్రాజ్యమున జర్మనీకి మించిన భూయుద్ధ బలము సమకూరుననుటకు సాధ్యము లేకున్నను నిట్టియుద్ధమున కని ప్రత్యేకముగా నైస్యములను గాని మందుగుండులను గాని ఇంగ్లండుచే పెట్టుకొనలేదు. 1870 వ సంవత్సరమున నందిన పరాజయ ప్రభూతిమనో శిశ్చయముచే దినదిన ప్రవర్తమాన మగుటకు నుంకించుచున్నను ప్రాంసునకు అప్పటిమహా నష్టములకు ప్రతికారము తగినంత చేసికొని క్రొత్తబలము క్రొత్త వికాసమునుసంపాదించు నంతవ్యవధి దొరకలేదు. అందుచేత యుద్ధారంభ సమయముకు ప్రాంసింకను సిద్ధపడియు డలేదు. రుష్యాకుగూడ రుష్యాజపాను యుద్ధమువలన కలిగిన అపజయము తేజకమైనను ఆ దేశమును యుద్ధారంభమున సిద్ధముగానుండలేదు. అట్లుండుటచేత జర్మనీ హుంకరించి పైబడినయెడల నీదేశములన్నియును సర్దుకొనులోపుగ విజయమందవచ్చునని ఆలోచించి యుద్ధమున కుత్సక్తిమించెను. ఆ యుత్సక్తిమమున కిప్పటికీ కలిగిన ఫలము మాచదువరులకు బాగుగా తెలియునుగాన సూక్ష్మముగా వివరింప బనిలేదు. మొదటిదూకుడునకు మూరనునదికడ మోసము గలుగగా నచ్చట స్తంభిత యుద్ధము కొంతకాల

మయ్యెను. ఒక్కదూకుడుతో వెనుకకుచురలుట ఏమిదనియని జర్మనులు పట్టుపట్టునను దూకుడు ప్రారంభముచేయువాడైరి. యుద్ధరంగము పెరిగిపోయెను. మన మిత్రమిండలివారు వెనుదీయక తమ స్వల్పసంఖ్యకు దగినరీతిని ఉపాయముగా శత్రువునకెంత నష్టముచేయుటకు వీలగునో అంత నష్టముచేయుచు ఒక్కొక్కచోట శత్రువు స్వల్పలాభము మహాకష్టముమీద నందిననాలాభమునకు బెంగగొనక ఫీరచిత్తులై ప్రవర్తించు నారంభించిరి. నిలిచినచోటనే హిమాలయ పర్వతమువలె నిలిచి షిన్ను షిన్నుగానక పైబడివచ్చు జర్మనునైస్యముల బలమును ద్రుంచనారంభించిరి జర్మనులు బెల్జియమునందు కలుగ జేసిన వినాశమునుదలచుకొనిన హృదయము భేదించుకొని పోవునను మాటనిజమే యెసను వారు కలిగించిన నష్టమునకంటె వారు పడిన నష్టమెన్నియో తెల్లు పెరిగిపోయెను. పైబడు బలము తగ్గుకొలదిని కుత్సితోపాయములు మొండయ్యెను. తుర్కీని లొంగదీసియుద్ధమున దోయుట జర్మనీ ప్రథమ కర్తవ్యముగ నెంచెను. అయితన కే జరువగుటచేత ఆంగ్లవర్తకమును దుదముట్టించు నిమిత్త మాంగ్లనావలను ముంచి విధ్వంసము చేయు పద్ధతి నాగరక చిహ్నముగా, నేమియుతోపనందున గాబోలును, జర్మనీ యవలంబించెను. అదియును పోసగినదిగాదు. ఆంగ్లల కొక కొంతనష్టము కలుగలేదని చెప్పురాదుగాని అది దోమకాటుకంటె నెక్కువగాదనిన సత్యయోక్తిగాదు. మిత్రమండలివారు యుద్ధమువచ్చిన నాటి నుండియును ప్రయత్నములు చేయుచు వచ్చుచునే యున్నను వైబడు పోగును అవకాశములును జర్మనీకి నున్నంతకాలము జర్మనీయొక్క యొక్కొక్కయొక్కనకును మిత్రమండలి వారు ప్రయత్నము చేయుచు తమబలములను పెంపొందించుకొనుచు రావలసి వచ్చినది. అందుచేతనే జోషే ప్రెంచి గారలు ఎచ్చోటను కొండరవడి మందుపడినవారు గాదిమనమరుంగ నలెను. ఈ సందర్భములు మాత్రమే గాక కొంతకాలము బుతువుగూడ యుద్ధమునకు న్యతిరేకముగానే యుండినది. ఇన్ని విషయములనుబట్టి యాలోచించినయెడల నేటికి యుద్ధమారంభము తొమ్మిదిమాసములే యెసను నేటిస్థితి మహానకూలస్థితి యనుటతెల్లము కాకపోదు. పడమటి రంగమున ననగా ప్రాంసు బెల్జియములలో జర్మనీ దూకుడు పోయినది. చిన్న చిన్న యనులలో గూడ జర్మనులు సందర్శనోపాయములను జూచు కొనుచున్నారేగాని దాడివెడలు మార్గముల సరయుట లేదు. ఖటివలివార్తలనబట్టి మనమిత్రమండలివారు క్రమక్రమముగా కొలదికొలదిగా పైబడ నారంభించినట్లర్థమగు చున్నది. సెయింట్ ఇలాయి న్యూపాపెలు, లాపెపాజ్జేను అనుపేట్లు ఇంతకాల మేమూలకో దాగి యుండి మననోటికైన నందజాలనట్టివి నాన నైస్యముల విక్రమాతిశయముచేత నేటికి సాధారణ వ్యవహారమునకికీ వచ్చినవి. ఈసానములలో జరిగినపోరుల వర్తన మూచుడువరులు వార్తలలో చదివి యానందించియే యుదురు. నేటి వార్తలలో నొక్కవార్తనుసరించి న్యూపాపెలునదెబ్బతిని యొక్కమాస పైనను జర్మనులు ప్రతికార మొనర్చరాదేదని స్పష్టమగు చున్నది. కొంత కాలమునకు పూర్వము బెల్జియము నైస్యములు జర్మనుల నడుటకు సముద్రపుగట్టుకు గండ్లు కొట్టి నీరు వడలివరీతిని నేటికాలమునకు జర్మనులు తమ స్వసంరక్షణార్థము గండ్లుకొట్టి నీరునిడుచుచున్నట్లు వినుచున్నాము. కావున నిప్పటికి పడమటిరంగమున జర్మనులదూకుడుస్థితి మానె వారు స్వసంరక్షణ మార్తమునకు ప్రయత్నించు స్థితి

ప్రారంభ మయినదని సూచన లగుపించుచున్నవి. ఈస్థితికిని మిత్రమండలి దాడివెడల మొనరిమస్థితి కిని మధ్యన కొంతకాల ముండకపోదు. పైవర్ణనలనుబట్టి మిత్రమండలివారు దాడి ప్రారంభించినట్లు కొంచెము పోకడ కాన్పించు చున్నదనుట వాస్తవమేగాని ఇంకను నిజముగా వారట్టిపనికి పూనలేదు. దాడియనుట సులభముగాదు. అందులో ప్రబలశత్రువుమీదికి దాడివెడలుట కెంతో సన్నాహము కావలెను. ఆంగ్లకర్మాగారము లలో ప్రాచీ కర్మాగారములలో నన్నిచోటులను మందుగుండులు కొల్లలు కొల్లలుగా సిద్ధమగుచున్నవి. ఈ రెండు సామ్రాజ్యముల నాలుగు చెరగులనుండియు యుద్ధారంభమునుండి సిద్ధము చేయబడిన నైనికనికాయము నైనికసామగ్రి యుద్ధరంగమునకుజేరుచున్నది. జర్మనీకిపోవువస్తుజాలము పూర్ణముగా నిరోధితమయినది. ఇంకను కొంత కాలమువరకును మిత్రమండలివారు అక్కడక్కడ వంకరయియినతమ సైన్యపువరుసలను న్యూపాపెలు, లాపెపాజ్జేనువంటి విజయములతో సరిచేసికొనుచు శత్రువునకుగల యహంభావము నింకను నణగింప బ్రయత్నింతురని విశ్వసింపవలసి యున్నాము. తరువాతగాని నిజముగా మిత్రమండలివారి దాడి ప్రారంభముగాదు. పశ్చిమరంగమున స్థితియిట్లుండ తూర్పురంగమున నింతకంటెచు శత్రువునకు కష్టతరముగానేయున్నది. కెంజరుగారు వార్తాపైచేసిన నాల్గవప్రయత్నమింకనున్నట్లులేయుండ రుష్యావారు ప్రజెస్సలు కోటపడటతోడ కలిగిన బలముతోను నుత్సాహముతోను కాల్చేధియను కన్దుములు దిగ నారంభించినారు. బహుభూతము విజయమందినారు. ఉజ్జకుకనుమవద్ద మహాహారయ్యర్థ మగుచున్నది. కనుమ శత్రు సాధనముననే యున్నది. కాని రుష్యావారు ఫింగును శత్రువులను బట్టుకొనుటజూడ ఆ కనుమ వీరి స్యాధినమగుటకు కొంతకాలము మాత్రము పట్టునని తోచుచున్నది. అయిన నీవైపు యుద్ధము చులకనగా బోవునదిగాదు. రుష్యావారు హంగరీబయలులలోనికి ప్రవేశించిరేని హంగరీ ఆస్ట్రియాను నొక్క రుష్యాతో వేరుసంధి యొనర్చుకొనునట్లు చేయగలదని తజ్జల యభిప్రాయము. కావున జర్మనీ ఆస్ట్రియాలు ఈవైపున ప్రాణము సంపూర్ణముగా నిచ్చటనే నశించినను నశించునుగాకయని తెగించి పోరినను పోరును పోరుననుటకు నిదర్శనముగా విశేషముగ నైస్యములనీచక్కన చేర్చుచున్నట్లు వార్తలున్నవి. కాల్చేధియను కనుమల పోరాటమున పోలడు తూర్పు క్రమ్యాల పోరాటముగూడ ప్రముఖము కావచ్చును. సంభవము లేపగిదినుండునో యిప్పుడే చెప్పరాదు. కాల్చేధియను కనుమలను వదిలి యింకను తూర్పునకు వచ్చితిమేని డార్జనల్పున జరుగుసంగతులు మనకు కొన్నిదినములుగా రాకున్నను నొకవైపునుండి ఆంగ్ల-ప్రాచీబలములు మరియొక వైపునుండి రుష్యాబలములు పనిచేయుచున్ననని సమ్మతలసి యున్నాము. నేటివార్తలలో నొకదానినిబట్టి “యవతురుష్కులు” అను పేరు నందియుండు తుర్కీలోని యొక గాజకీయకక్షివారు సర్వియాను భ్రమగొట్టి బల్గేరియాను వెకరించి తుర్కీకి మందుగుండులు వచ్చుమార్గ మేర్పరుచుకొనుటకునై కలక్షల నైస్యసహాయ మంపునదని జర్మనీకి రాయబారుల బుహినారట. తుర్కీకి ఇంతతోపలనే మందు గుండుల కరవు సప్రాచీనచినది. తుర్కీచేయు సహాయం కింతకంటెను దొరక గలదా!

అందువల్లగాపు మునిసిపలు చెరుమఁగయన్నిక
లలో నెడింగి మానుమంతరాపు పంతులుగారికి
రి నోట్లును మొయిడోగారికి 11 నోట్లును వచ్చి నం
దులగు చెరుమఁగ వస్తుకొనబడినట్లు తెలియ
వచ్చుచున్నది. మానుమంతరాపు పంతులుగారివంటి
దేశపితైక కార్యాధితావులును, సమర్థులును,
నిష్కప్తచరితులును, ప్రజావిశ్వాసపాత్రులును నిరా
కరింపబడుటయే బుడరు మునిసిపలు పరిపాలన
మొదలైనది నిరూపింపబడు చున్నదియు తెలియు
గలను. ఈవేల హామీకృతములకును, దేశసేవ
లకును, విద్యాధునికులకును, నిలయమగుచున్న
పట్టణమున పురిపాలనాధికారమును వహించుటకు
మొయిడోగారుగాక వేరొకరు లభించకుండుట
కంటె చుట్టకరమగు విషయములేదు. మొయిడో
గారియద్యోగము నిదినజకు వహించియున్నారు.
ఏది పరిపాలనమునందు సుప్రకాశమగు విషయ
మొక్కటియు గానరాదు. అసామర్థ్యమునకును,
పరిపాలనా నాస్థిత్వమునకును, కార్యనిర్వా
హక తాళుమొక్క ఉపేయ భావమునకును
ప్రసిద్ధి చెందినది మాత్రము చెప్పవచ్చును.
పురాణి నాదిక పట్టణ భారములతో నూజిన
అధ్యక్షులందరినీ ప్రస్తుత
చెరుమఁగ నియ
మొయిడో గా రి

అందు విశ్రీ 18:— “ప్రేక్షి స్వామి” అను
పరానువారి స్త్రీమహిమి కథానులు ప్రియమైన శత్రువు చేరి.
కా రీకెంది సుగతులను తెలియజేయు ముక్తాను:— యూ
జీ క సమమేరయను నామమహాస్త్వ ముమహాద్యవచ్చి సాము
తెచ్చుని లామెను తరువాత సాము శత్రుని చెప్పకప్పుడు, స్త్రీని
కును వెదకి, ఆహారపదార్థములను పట్టుకొనెను. స్త్రీమగును
రంబుధించిన కాగితములను పట్టిని పుట్టిలించి తరువాత సముద్ర
ముల్గసారజేసి, పరాను పతాకమును ముక్కులముక్కులు
చింపివేసెను. మూడుబాంబులు వేసి ఆతడు వెల్లిపోయెను.
కాని రెండుబాంబులు మాత్రము వేల్చివి.

క్రింద 3, 4-వ తేదీలను సమావేశమై. రఫీకుగారు ఆలహాబాదు హైకోర్టులో జడ్జిగారి పరిమితులను మూడు కమిటీలు యేర్పాటుచేయబడినవి. మొదటికమిటీలో 9 గురు సభ్యులున్నారు. వీరు గౌరవరాజగోపాలాచారి వ్రాసిన నిబంధనలను మంచిచెడ్డలను మోచించుచును. రెండవదానిలో 40 మంది సభ్యులున్నారు. విశ్వవిద్యాలయము ఏయేపద్ధతుల మీద నెలకొల్పబడునో ఆయా విశ్వవిద్యాలయములను గురించి వీరు మోచించుచును. మూడవ గౌరవరాజగోపాలాచారి 23 గురు సభ్యులున్నారు. మహమ్మదీయ విశ్వవిద్యాలయమునందే వచ్చిన లాభమును ఎట్లు ఖర్చుచేయునోనది, ఆవిషయమును గురించి మూడవసంఘమువారు విచారింపబడును. ఈ సంఘమువారు కాలేజీకి సంబంధించిన సామగ్రిని భర్తీచేయుటకై యేర్పడిన నిధికి 2,601 రూపాయలను ఇచ్చిరి. హిందూవిశ్వవిద్యాలయపు డిల్లీకు సంబంధించినపద్ధతులను, మహమ్మదీయములను అంగీకరించవలయునా? లేదా? అని విషయమును ఈ సంఘమువారు మోచించుటలేదు. ఈ సభలో నీ విషయము యథావిధిగ చర్చింపబడలేదు. ఒక పర్యవసానమునకును రాలేదు. ఈ విషయమై ఏ తీర్మానము జరిగియుండలేదు. జరిగిన కథ ఇది:- మొదటి సారియు మూడవసారియు, సభలు ముగిసినప్పుడు జస్టిసు, మాస్టర్ ఇమాము, జస్టిసు అబ్దుల్ హేము, సుబ్రహ్మణ్య చౌదరి, జిన్నాగారు తమతమ యభిప్రాయములను సభ్యులకు చెప్పిరి. హిందువులకును, మహమ్మదీయులకును చాల సందర్భములలో భేదములున్నవి. హిందూవిశ్వవిద్యాలయపు డిల్లీ కాసర సభలో ప్రవేశపెట్టబడినదని మహమ్మదీయులు తొందరపడక, మహమ్మదీయ విశ్వవిద్యాలయమునకు సంబంధించిన పద్ధతులను జాగ్రత్తతో నిరూపించుకొనవలెను.

అలహాబాదు

రా. క్లాక్ హోల్ గారు.

అలహాబాదు ఏప్రిల్ 13:- విద్యాశాఖలో పనిచేయుచుండిన క్లాక్ హోల్ గారు తమ స్థితిగతులను మరల గ్రహించెదరు. వీరు జులై 4 తేదీకి విద్యామంబరగా పనిలుచుకొనెదరు.

గోధుమల ధరలు.

క్రమక్రమముగ తగ్గుచుండుట.

అలహాబాదు ఏప్రిల్ 13:- కొత్తగోధుమలు వచ్చినవి ఈగోధుమలు విక్రయింపబడుచున్నప్పుటి నుండియు, గోధుమల క్రాస్త్రములలోన, మధ్యరాస్త్రములలోను, గోధుమల ధరలు తగ్గుచున్నవి. కాన్పూరు, మీరట్టు కట్టణములలో రూపాయకు 9 సేర్ల వంటునను, జబ్బులపురములో 12 సేర్లవంటునను, ఇయ్యబడుచున్నవి. పంజాబులో పంట యింకను తయారైకొలేదు. అందుచే డిల్లీలో 8 సేర్లను, లాహోరులో 7 సేర్లను అమ్ముచున్నారు.

బార్పూరు ఖాసీకేసు.

జమీందారుని విడుదలచేసినారు.

అలహాబాదు ఏప్రిల్ 13:- 1913 సం.లో ఈరెన్సు బార్పూరు ఆకునతనిని కొందరు ఖాసీచేసినది. చేతులార చంపినదంబా ఆమెనాసికి ఉరిశిక్ష, మరియుద్దరి యానశ్చిక్షపాంతుర వానశిక్ష 1918సం.లో విధించబడినది. ఖాసీకి ఆసలకారుటలు వేరేఉన్నాయి. వారినిపట్టుకొని శిక్షించవలెనని బార్పూరుగారి బంధువులుదొరతనమువారి ఆర్డీ పెట్టుకొనిరి అంతటాపాలిసువారు అంతటానీ బాబురాయనేకకేసింగు ఆమె అనాసుర్ జమీన్దారునిపట్టుకొని విచారణకుపెట్టిరి. మెమస్టు జడ్జీకేసును విచారించి బాబురాయనేకకేసింగుకు యాక్షత్తవ ద్వీపాంతరవానశిక్ష విధించెను. దానిపై రాయనేకకేసింగు అలహాబాదు హైకోర్టులో ఆపిలుచేసెను. రాయనేకకేసింగుకు (కేడికోర్టువారు విధించిన శిక్షచాలదు. దానిముగ శిక్షించవలెనని సంయుక్తరాస్త్రముల కగర్లు మెంటువారు కూడ హైకోర్టులో ఆపిలుచేసినది. రాయనేకకేసింగు చేసిన ఆపిలుచు నేడు జడ్జిసిగాల్, జడ్జి ఛామియరు గార్లు విచారించిరి. అనుబంధానీకేసును ఒక్కొక్కరి దీనితండు చెప్పినవాడు రాయనేకకేసింగుకు యాక్షత్తవ ద్వీపాంతరవానశిక్షను కలుపుకొని తీసివేసెను. రాయనేకకేసింగుకు, బార్పూరుకు వ్యాప్యమువలన విరోధములు వెలగినవి. అందుచే ఖాసీ చేయించినాడని ఆసలుకేసు ఎంత విచారించినను రాయనేకకేసింగు మీద తేసు ప్రరపడలేదు. అందుచే జడ్జిలు తీసికొని నేడు విడుదల చేసినది.

గోకొత్తు కాలున

వృద్ధిచేయుటకు ప్రయత్నములు.

అలహాబాదు ఏప్రిల్ 13:- సమస్యను పత్రిక యిట్లు తెలియజేయుచున్నది:- బొంబాయి రాజధానిలో నివసించు గోకొత్తుకాలునకు మరికొంతదూరము త్రవ్వించుటకు ప్రయత్నములు జరిగినవి. కాని ఈపని చేయుచుండుట సామ్యముదలగు యేర్పాటుల సేవనతీర్చుము చేయలేదు. అయినను బొంబాయి దొరతనమువారు తేదో సామ్యము పెట్టి పనిని ప్రారంభించవచ్చును.

సివ్వరా

వైస్రాయికివచ్చిన యుద్ధవార్తలు

సివ్వరా ఏప్రిల్ 13:- 13-వ తారీఖున ఇండియా సెక్రటరీ పంపినవార్తలు:- కార్యేతియా కొండలలో యుద్ధము చేయుటకు ఆస్త్రియనులు విఫలముగ నేనలను తీసికొని వచ్చుచుండుట ముఖ్యముగ గమనింపదగియున్నది. కార్యేతియనులలో జర్మనులు మంచిమంచిర్పాటుచేసి ఆస్త్రియనులకు చాలసాహాయ్యము చేయుచున్నారు. కాని స్థితిగతులలో మార్పుయొక్కరలేదు. రషీయనులు యింకొకకొండను పట్టుకొన్నారు. ముఖ్యముగనును ఇప్పుడు రషీయావారి చేతిలో నున్నది. ఆ న గా చుట్టు పట్టు 70 మైళ్లవరకు రషీయనుల చేతిలో నున్నదనుట. ఈ పర్యవసానముల వాంగరి దేశము నందలి బలములు 2) మైళ్లదూరములో నున్నవి. ఇక వాంగరి ముఖ్యపట్టణమును బుడెవెస్టెనగరమునకు పోవు మార్గములో గొప్పకొండలుగాని, నదులుగాని అడ్డములేవు. ఉన్ బాక్ కనును ఒక్కటి అడ్డములదు. ఇంకొకను రషీయనుల చేతులలో పడలేదు. కార్యేతియా కొండలపై రషీయనుల వశమగుటకు యింకను కొన్ని వారములు జరగవచ్చును.

ప్రాన్సులో యుద్ధము.

వీరయజ్ఞులలో గాలివాన యుద్ధము ప్రదర్శనము మరకుగా జరగుటలేదు. వర్షముతో ఆగ్నేయదిక్కున లాఇపార్టె సువర్ణ ప్రాంతివారికి కలిగినవిషయము చాల ముఖ్యమైనదని యుద్ధప్రతిబింబు తెలచుచున్నది. ప్రాన్సును సరే! లాఇపార్టెను వర్ణ ప్రాంతి నేనలకు లొంగుకూడదు. మన నేలను నిలుపుకొనుటకు లక్ష నేనలైన నవ్వవచ్చును! అని జర్మనుల నాయకుడు నైనికులకు చెప్పినట్లు ఖయిరీయగ చిక్కిన జర్మనునైనికులు చెప్పుచున్నారు. ఈరెండునెలలలో జర్మనీవారికి ప్రాన్సులో 80 వేల నేనల వైసినది.

నూపజా కాలునకు

టక్కివారి చిన్న చిన్న గుట్టలనుండి నూయెజాకాలు వను సమాపించుచున్నది ఈజిప్టు దేశపు ముఖ్యపట్టణముగు కైరోనుండి తెలియజేయుచున్నది. నై నెదీవుల కల్పములో త్రాగుటకు నీరైన దొరకవని వాసివ్రాతలు నిజముకావు. కేవలము అతిశయోక్తులు నెనెదీవులకల్పములో యిదివరకు జరిగిపోయిన సంవత్సరములకన్న నీరెక్కువగా ఆ ను కూలముగ నున్నవి. కాలము చక్కగనున్నది.

నాకాదొరలు ప్రతిపద.

జర్మను సభ మెరై నులకుగొప్ప నష్టమైన స్త్రీమర్తనగురించి నాకాదొరలు మొన్న ఒక కాగితమును ప్రకటించిరి. దానినిబట్టి మాడగా ఇంగ్లాండుకు వచ్చిపోవు స్త్రీమర్తన తగ్గిపోయినట్లు తెలియుచున్నది. ఈతగ్గుదలకు ఈస్తరు పండుగ కారణము కావచ్చును. జర్మనీవారు మొత్తముమీద రోజుకు ఒక్కనావను ఇప్పుడు ముంచగలిగినారు. ఇప్పుడు వారు ఉపయోగించుచున్న సభ మెరై నులు వెర్దవైనను, వడిగా మరగెత్తగలిగినవైనను, వారు పూర్వముకన్న యెక్కువస్త్రీమర్తన ముంచలేక పోవుచున్నారు. కాబట్టి ఇంగ్లాండును ఆస్త్రములేకుండ మాడ్చెదమని జర్మనీవారుకొట్టినబదాయి ఏమైనదో? అగపడుటలేదు.

రషీయావ్యక్తతన

లండన్ ఏప్రిల్ 13:- కార్యేతియా కొండలలో రాస్త్రాకి వైపున 10 వతారీఖున ఆస్త్రియనులు వెర్దనేనలలో వచ్చి మాటిమాటికి మననేనలవెడిరి. మననేనలవారిని వెనకకు కొట్టినది. మననేన కొంతముందుకు వెళ్లి నది. ఇంకను శత్రువుల చేతిలోనున్న ఉన్ బాక్ కనులవద్ద ఘోరయుద్ధముజరిగినది. మననేన రి ఫిరంగులను, 700 మంది నైనికులను పట్టుకున్నది. స్త్రీయా వైపున మాటిమాటికిమీదపడినశత్రు సేనకుచాలనష్టము కలిగించి మననేన వెనుకకుకొట్టినది.

సర్ ఎడ్వర్డు గ్రేగారు.

సర్ ఎడ్వర్డు గ్రేగారు సెలవుతీసికొని వెళ్లిరికద. వారుసెలవు పూర్తి కాకుండగనే మరలవచ్చి విదేశ కష్టాలలో తమయుద్ధమున ప్రవేశించిరి.

ఆంధ్రప్రదేశ్ లో యుద్ధము.

ఒక యాంధ్రుని డిల్లీ ప్రాయమున్నాడు:- ఆంధ్రప్రదేశ్ కల్యాణం నొక్క యాంధ్రప్రకాశకమే ముఖ్యది సంవత్సరములు దాటినవనియు, కావున త్రిదశవత్సరాలైన మును ప్రవర్తించజేయవలయుననియు శ్రీపాద కష్టమూర్తి కాశ్మీరా రోజుతేఖరు ఆంధ్రప్రకాశకకు వ్రాసియున్నాడు. అందు మన యాంధ్రపత్రికల జీవితకాలమును జేతువుచు "దేశాభిమాని సుమారు 2)" సంవత్సరములని ఉద్ఘాటించి యున్నాడు. కాని, దేశాభిమానియొక్క వైపుటానికొక 29-వ సంవత్సరము సాగుచున్నట్లు కనపట్టుచున్నది. దేశాభిమాని పత్రికాధిపతియగు శేషచలపతిగారి పేరులుగారును, తమ శక్తికొలది, తమ పత్రికామార్గమున దేశాభివృద్ధికై పోటుపడుటయే గాక సంఘసంస్కరణ విషయమున నితరులకు మార్గదర్శకులై వెలయుచున్నామని వీరు యావినదేశముందు మునిసి తల్ పాలనాభివృద్ధికై చూపుతున్నగు పోరునలసి కీర్తిగాంచి నారు. ఎవరును నీరసపత్రికాస్థాపకులను సామాన్యపని కాలమున పీఠజ్ఞి యుద్ధమునకుబూని కొంతకాలము జయ ప్రదముగ నెరవేర్చి ప్రోత్సహములేమింకేసి వదిలిపెట్టవలసిన వారైరి. అయినను వీరి మార్గదర్శకత్వము మూత్రము వ్యర్థము కాలేదు. శేషచలపతిగారు పంతులుగారు ఎన్ని యాటంకములనువచ్చినను తమ పత్రికను నిరాఘాటముగా 29 సంవత్సరములనుండియు నిర్వహించుటయే వారికార్యవీక్షకును, దేశాభిమాన నిరతికిని నిదర్శనములుగ నున్నది. కృష్ణమూర్తి కాశ్మీ గార్నియుద్దేశము నిలకడ జూచిరియైనచోనట్టి గౌరవమునకు దేశాభిమాని పత్రికాధిపతులను పోతులని యాధార్థ్యమును మరుగుపరచవలెండుటకై వ్రాయవలసి వచ్చినది.

బలశాలినియగు భారతీయనారీమణి

తారాబాయి కన్యగారు

ఈకన్యకామణి తలచేర్చియుండు ప్రదర్శనముల నొసంగుచున్నది. 5 వ తేదీ రాత్రి జరిగిన ప్రదర్శనమునందు రు 55 ల విలువగల టిక్కెట్లను ఎర్రపాత్ర వారికాపాతకాలా సహాయార్థ ముపాతకాలా కార్యనిర్వాహకులకు తారాబాయిగారి సంగిరి. 7 వ తేదీ బుధవారమునాడు జిల్లా జడ్జి యన్. జి. రాబర్టుగారి పోషణ క్రింద మరియొక ప్రదర్శనము జరిగినది. నాడువచ్చిన సామ్యులలో రు 150 ల విక్రీరియా వ్యర్థణ చిన్న పుస్తకభాండాగారమున కొసంగబడినది. ఈకన్యకామణి రాజపుత్రస్థానమున జనించింది. బరోడాకుండు వెలిగినది. 7 వ ఏటనే దేహపరీక్షను నభ్యసించి ప్రారంభించినది. ఆమె కిప్పుడు 28 సంవత్సరములగుండును. ఆమె కాంగ్లేయ భావతో మాటలాడినచో నర్తక మగు ను గాని ఆమె స్వయముగ మాటలాడలేదు. ఆమె వాచి యామకాస్త్రమును గూర్చి హిందీభాషయందుపద్యసేయించును. 240 పానులు బరువుగల రాయిలిన తల వెండ్రుకలతో కట్టి లేవనెత్తును. బుద్ధువు చేయబడిన బండికియ్య కొక టెయలుగును కట్టి వాడేయగు నాయలుగు మొనకు తన ఫల భాగము వానించి యాచుడినీ గంటుట, 5 ఈటెలను వరుసగా మొనలు వెనుకండునట్లు పోలి ఆమెనులపై నిలువుగ పరుండుట మున్నగు కష్టతరములగు పనుల నామె చేయుచుండును. 7 వ తేదీనాడు ప్రదర్శనము ముగియగనే రు 150లను తన ఛాయా గుటగను పుస్తక భాండాగార గౌరవ కార్యదర్శి కొసంగుచు హిందీభాషనుపద్యసేయించెను. ఆఛార్యుపట మాభాండాగారమున సుంచబడును. హెచ్. హార్డెను దొరపాలిగారు సభాసదుల పక్షమున తారాబాయిగారి నొకవ్యర్థణతముచే నలంకరించిరి. ఆమె సభవారముగ 9వ తేదీని తలచేర్చినుండి కల్గికోటకు వెళ్లెను. వే. కో. స్పెక్టేటరు.

చెన్నై ప్రెస్ లో కోమలేశ్వరముపేటలో నున్న హిందూ బాలికాపాఠశాల:- ఈపాఠశాల మూడవ వార్షికోత్సవము నిన్న (13-4-15) సాయంకాలము అరవినెండున్నెలలో యధ్యక్షతక్రింద లిఖితనాటక కాలలో జరిగినది. చాలమంది స్త్రీలును పురుషులును వచ్చియుండిరి. విద్యార్థినుల ప్రాసంతో సభ ప్రారంభింప బడినది. పిమ్మట న్యాయమము, కోలాటము, నృత్యము మున్నగునవి శ్రేష్ఠముగ ప్రదర్శింప బడినవి. పిమ్మట లిఖితోండ చరితము ప్రదర్శింపబడినది. మతవిద్యను బోధించుట కిది మార్గమని సభ్యులందరు చాలసంతసింపిరి. పిమ్మట వృత్తాంతము చదువబడినది. పాఠశాలలో 188 గురు విద్యార్థినులు ఉన్నారు. అరవినెండున్నెలలలో అంగ్లభాషను విద్యలాభములను మతవిద్యా బోధనావత్సరకతను గూర్చి చెప్పిరి. టి. రంగాచారిగారు ద్రవిడభాషలో మరల చెప్పిరి. ఆమెకు పుష. హారము సమర్పించుటకో సభ చాలింపబడినది.

FOREIGN TELEGRAMS.

(REUTERS' AGENCY).

THE GREAT EUROPEAN WAR.
GREAT BRITAIN.

Terrific Explosion at Lerwick.

LONDON, April 13.

Terrific explosion has occurred at Lerwick and it is reported that harbour street has been destroyed. No details have been received.

Further Details.

LONDON, April 13.

The explosion at Lerwick occurred in the store causing fire in the adjoining building and wrecking store and other property. Five persons were killed and many injured. The naval body and the military arrived promptly and did splendid rescue work.

Tenders for Treasury Bills.

LONDON, April 14.

Tenders for fifteen millions six months treasury bills totalled £ 4,400,000 at an average rate of £ 3-14-4. Tenders at £ 98-2-4 were allotted to the extent of 64 percent.

No Lives Lost.

LONDON, April 13.

No lives were lost in the "Wayfarer."

"Wayfarer" at Queenstown.

LONDON, April 13.

The "Wayfarer" has been docked at Queenstown.

The "Warfarer" Crew's Experience.

With the Submarine.

LONDON, April 13.

The crew of the "Wayfarer" state that they had just dined and were a hundred miles from the Scillys when a terrible explosion occurred in the hold. All boats were speedily launched and the crew rowed for two hours in heavy seas.

Sir John French's Bulletin.

LONDON, April 13.

A Bulletin from Field Marshal French says:—The situation is unchanged. The British have carried out some successful minework in the region of Armentiers. The enemy's attempts have been abortive.

Sir Edward Grey.

LONDON, April 13.

Sir Edward Grey has shortened his holiday and returned to the Foreign Office.

Mr. Asquith.

LONDON, April 13.

Mr. Asquith is a guest of the King at Windsor.

The Munitions Question.

What Sir John French Says.

LONDON, April 13.

Lord Durham, speaking at Chester-la-Street yesterday, said he had visited the British Headquarters recently and had a conversation with Sir John French, who insisted on the need for munitions, saying:—"When the time comes to make the great move we can break through the Germans, but we must have more munitions. I want to pound the enemy and continue pounding him regardless of expense, because we are thus saving the lives of our gallant men."

Quiet On British Front.

"Eye-witness" on the Situation.

LONDON, April 12.

"Eye-witness" with the Headquarters writes:—Quiet continues on our front with the exception of the activity of artillery diversified by occasional mine explosions and bombs from aircraft. No incidents worthy of special record are reported.

Neuve Chapelle And After.
German Inability to Avenge Defeat.

LONDON, April 12.

"Eye-witness" remarks that it is significant that, although a month has elapsed since the action at Neuve Chapelle, the enemy have not returned to retaliate. This does not mean that their resistance is collapsing, but it is practically an admission of the inability to avenge defeat with the troops at their disposal. Evidence is gradually transpiring that the general situation is beginning to create great anxiety among the Germans who are sending away large numbers of the Civil population behind their lines 'via' Switzerland, some of whom have returned to France. They report that something like panic prevailed at Lille

TELEGRAMS.

during the fighting at Neuve Chapelle. The large hospitals were all removed to Tournai and many officers billeted at Lille went to Tournai to spend the night and both officers and men expressed uneasiness.

Change in German Attitude.

There has been a marked change in the demeanour of the German troops since Christmas. Their confidence and buoyancy are gradually disappearing, while many soldiers have lately told French civilians that they realised they would be overpowered by the masses. England was about to place in the field. At the same time they tried to persuade the French that the English were bent on ruining France and grabbing everything for themselves.

Fostering Hate Against England.

"Eye-witness" comments on the German efforts to foster among their troops a spirit of hate against the British although amongst members of the Government, the official gang, the military party and the professional class this feeling does not need encouragement. Libels on our troops are officially circulated to engender fury against us which, acting on natures inclined to brutality, finds vent in various acts of savagery.

Aeroplanes Attack a Steamer.

Ship's Captain Hits and Drives them away.

LONDON, April 13.

ROTTERDAM.—Two German aeroplanes attacked the Cork steamer "Serula" near the Noordhinder lightship. The Captain was a good rifle shot and hit the aeroplanes, which retreated to Zeebrugge. The vessel was hardly damaged. A few bomb splinters were found on the deck. The Captain is convinced that the smaller aeroplanes failed to reach the shore.

FRANCE.

A Turkish Camp Bombarded.

LONDON, April 14.

A Paris communique says:—The battleship "Saint Louis" and seaplanes bombarded an important Turkish Camp in the Neighbourhood of Gaza.

Aeroplanes Bombard Military Sheds.

LONDON, April 14.

PARIS.—Last evening's communique said the day has been quite on the whole front and we consolidated the positions won at various points last week. Aeroplanes successfully bombarded military sheds at Vigneulles and scattered a marching battalion.

Eloquent Speech of the Minister for War.

M. Viviani at the Opening of the Council.

LONDON, April 13.

PARIS.—Opening the Council-General M. Viviani in an eloquent speech said that Germany was completely ignorant of the soul of France and was now suffering for her error. She thought to find the nation disunited and frivolous but found instead a wall of iron and heroic resistance against which she broke her best battalions. This wall was now moving gradually and pounding the Germans as in a mortar. France was prepared to add sacrifices to sacrifices in order to achieve her end.

Paris Communique.

LONDON, April 13.

PARIS.—The Communique says:—There has been some cannonading from sea to Aisne. We captured the trench eastward of Berry-Au-Bac. Mine warfare continues in Argonne. The day was comparatively quiet between the Meuse and Moselle. We have come into contact at several points with the enemy's entanglements.

French Sailors Ill-Treated.

By Captain of U 24.

LONDON, April 13.

The crew of the French Steamer "Frederick Frank," who have arrived at Plymouth, state that the Commander of "U. 24" when he boarded the ship, demanded money, and on their refusing ransacked the vessel, seizing provisions. He examined the ship's papers and threw them into the sea and hauled down the French flag and tore it in pieces. He fired three bombs and departed but only two exploded.

A Paris Communique.

LONDON, April 12.

PARIS.—The official Eye-witness describes the German attempt to recapture the redoubt at Beau Sejour. After a violent bombardment our lookouts reported that the Germans were massing. Soon our machine guns were sweeping the attacking force, composed of volunteers from all German regiments on this front. Our artillery also immediately came into action and few Germans regained their trenches. The Germans made another attack and lost very heavily, but got a footing in an advance trench. The French immediately counter-attacked and the enemy with difficulty held the trench through the night. Nevertheless the Germans made great rushes, which were broken by artillery and rifle fire. The Germans had crushed four hundred into a narrow space, and our heavy guns smothered them. The Infantry also charge and only ten Germans escaped. Our losses throughout were very small. This German failure will complete the demoralisation of their troops who are already convinced of our superiority.

TELEGRAMS.

RUSSIA.

The Carpathian Battle.

Experts' Opinion.

LONDON, April 13.

The latest Petrograd communique has been carefully scrutinised by experts, who interpret it as meaning that a great aggregation of Austrians and Germans from all quarters are making an intense endeavour to outflank the Russian left and compel the Russians to abandon the advance through the Carpathians by threatening to cut off their communications and overrun Galicia. They have already advanced as far as Striz. On the other hand, if the Russians are able to defend their left adequately, a turning movement of their right will equally oblige the Austrians and Germans to beat a hasty retreat.

A Russian Report.

LONDON, April 13.

PETROGRAD.—The communique says:—We captured prisoners and four machine guns in the Serwalki region. Eight-inch-howitzers have resumed the bombardment of Assowies. Forty guns replied and seriously damaged the German battery. The Germans endeavoured to send fireships against the fortress, but they were destroyed by gunfire. There is trench fighting everywhere in Poland. Russian artillery has done successful work against the enemy's batteries and a German aeroplane has been captured.

AUSTRALIA

A Hundred Australian Doctors.

Leave for Service at the Front.

LONDON, April 14.

A hundred doctors have been enrolled in the Australian Commonwealth for service at the front and the last batch leaves next week.

Great Trade Between Japan and Australia.

LONDON, April 14.

MELBOURNE.—Trade between Australia and Japan is increasing by leaps and bounds.

UNITED STATES

Revival of Peace Talk.

Opinion in America.

LONDON, April 12.

The renewal of peace talk in Washington is attributed by the American press to German inspiration. One of the German peace manoeuvres takes the form of a long interview with the Pope, who is represented as urging the United States to avoid anything that might prolong the struggle.

Peace Talk Premature.

LONDON, April 13.

The American press considers that the Pope's plea for peace is premature.

The Publication of German Note.
German Ambassador Severely Condemned.

LONDON, April 13.

There is a fresh outbreak of indignation in America against Count Bernstorff, the German Ambassador, owing to his publication of the German Note charging the American Government with non-neutrality without conferring with or receiving the permission of the State Department. The fact that the Note was accompanied by an offensively worded personal statement by Count Bernstorff justifying his action has increased the irritation.

The "Kronprinz Wilhelm."

The Captain's Statement.

LONDON, April 12.

The captain of the "Kronprinz Wilhelm" denies that he obtained guns before leaving New York on August 3rd. He asserts that he took them from the British steamer "Correntina," which he captured shortly after he left New York.

A Story of Anxiety and Privation.

The Captain told a story of constant anxiety and privation. The crew lived almost entirely on rice, much of which was soaked with sea water. Hence the Beri-Beri, which was chiefly among the prisoners. He captured a cargo of grey cloth from a French steamer, and the crew were dressed in uniforms made from this material. The Captain paid a tribute to the bravery of the British steamer "Chasehill," which was finally allowed to go after a long chase. Four hundred men and women prisoners were transferred to her.

An Emotional Meeting.

The meeting of the captains of "Prinz Eitel" and "Kronprinz Wilhelm" was emotional, they embraced and wept copiously.

GERMANY.

German Reprisal.

Treatment of British Prisoners.

LONDON, April 13.

It is announced in Berlin that thirty-nine British officers will be imprisoned in military detention barracks as reprisal for the treatment of German submarine prisoners in England.

TELEGRAMS.

INDIAN TELEGRAMS

(Associated Press Agency.)

SIMLA.

War Cable to the Viceroy.

SIMLA, April 13.

The following telegram has been received by the Viceroy from the Secretary of State dated 12th April:—The large reinforcements which the enemy is still bringing against the Russians in the Carpathians is the most noticeable feature at present. The Austrian communications show that the Germans are playing an important part. The position is not changed much but the Russians have captured another height and now command the main range over a front of 70 miles. From these summits the Hungarian plain is only twenty miles and the principal natural obstacles on the road to Budapest have been surmounted but the Uzsok Pass is not yet in the hand of the Russians and the struggle may last sometime or weeks before the Carpathians are completely captured.

Bad weather interferes with the progress in Woivre. The success gained by the French at Les Barges south-east of Verdun is regarded of considerable importance. From the German prisoners it has been ascertained that the troops had been frequently ordered to hold on at all cost, and the General had said that to hold it they would sacrifice one hundred thousand men if necessary. The German losses here during the last two months amounted to thirty thousand men.

Turkish Cavalry from Cairo.

From Cairo small bodies of Turkish Cavalry again in reported moving near the Canal and water difficulties in the Sinai Peninsula have been somewhat exaggerated climatic conditions this year being the most favourable for some years.

Reduction in Shipping; Loss by Submarines.

The last Admiralty report on shipping losses by Submarines shows a slight reduction of numbers in arrival and departure during the week which may be accounted for by Easter holidays. The Germans have only just succeeded in maintaining an average of less than one ship per day. It is also noticeable that their success is not increased although the submarines now used are bigger and faster. Thus there is no indication of the fulfilment of the German boast that Great Britain would be starved.

Mr. Hill's Revenue Membership.

ALLAHABAD, April 13.

The Hon'ble Mr. Claude Hill, Officiating Education Member, will take over the Revenue Membership of the Council, his permanent appointment, on the 4th July.

CALCUTTA.

Proposed Muslim University.

Committees Appointed.

CALCUTTA, April 12.

An Aligarh correspondent writes:—The Muslim University Association held its sittings for the first time on the 3rd and 4th instant, presided over by Mr. Justice M. R. F. of the Allahabad High Court. Three Committees were formed, one of 9 members to go through the manuscript laws framed by the Honorary Secretary for the Association; the second, of 40 members, to consider the draft constitution of the proposed Muslim University; and the third committee, of 23 members, to consider the question of how to expend the profit of the Muslim University fund. The Association also made a grant of Rs. 2,000 towards the fund for making good the deficit in the College budget. The question whether Mussalmans should or should not accept the conditions embodied in the Hindu University Bill was not on the agenda of the Muslim University Association. It was not discussed formally during the meeting, nor was any decision arrived at on the point. No resolution was passed bearing on this question. What happened was this: Mr. Justice Hassan Inam, Mr. Justice Abdul Rahim, Mr. Mazharul Haq, and Mr. Jinnah took the opportunity of expressing their personal views to the gentlemen present, when the business of the first and third sittings had been concluded. The point urged by them was that the circumstances and conditions of the Hindu and Mahomedan communities were quite different, and Mahomedans should therefore be extremely cautious in framing their constitution and should not be hasty in view of the Hindu University Bill having been introduced into the Imperial Legislative Council.

Civil Servants on Military Service.

CALCUTTA, April 12.

The "Calcutta Gazette" this week contains the names of three young civilians whose services have been placed at the disposal of the Army Department. Mr. Dash, who is 17th on the Bengal gradation list, was educated at Worcester Cathedral, King's School and Christ Church, Oxford. He came out in 1910 and was Assistant Magistrate at Nattore. Mr. R. Jackson, 173rd on the list arrived in India a little over a year ago, and was posted to Backergunge, while Mr. Lodge, who also arrived at the same time and is 174th on the list, was posted to Dacca.

BURMA.

Captain P. Hudson Promoted Brevet Major.

RANGOON, April 13.

Captain P. Hudson (Bergoon Volunteer Rifles) who has been mentioned three times in French despatches is now promoted Brevet Major.

TELEGRAMS.

UNITED PROVINCES.

A Troublesome Telegram.
An Application in Allahabad High Court.

ALLAHABAD, April 13.

At the Allahabad High Court Mr. Justice Chamier has just disposed of an interesting application for revision presented by Mr. Alibhoy Adamji Peerbhoy, son of the late Sir Adamji Peerbhoy, against the order passed by the Magistrate of Cawnpore instituting proceedings against applicant under Section 225 B. read with Section 109 I. P. C. It appears that the Deputy Superintendent of Telegraphs sent to the Magistrate a telegram which he considered to be objectionable. That telegram was sent by the accused from Cawnpore and was withheld. There was a case pending in the court of one of the Magistrates of Cawnpore under the Workmen's Breach of Contract Act. In this case warrants had been sent to Bombay for the arrest of some workmen. It is said some of the men for whom warrants were issued were arrested on the premises of the applicant. The Magistrate seems to have read the telegram as meaning that the applicant's representative at Bombay should take steps to protect these men from being arrested, and hence the alleged charge of abetment of obstructing the apprehension of the accused persons. Mr. Dillon with Mr. Ross Alston and Mr. Bikramjit Singh, of Cawnpore, appeared for the defendant. Mr. Dillon said that the telegram was a perfectly innocent document, and the information on which the Magistrate took action was information based on the telegram.

Chamier J.—Is it suggested that these people have spirited away some employees of Messrs. Cooper Allen and Co.

Mr. Dillon.—Yes, something of that kind.

Mr. Dillon mentioned that the applicant was one of the biggest millowners of Bombay, and he employed about 3,000 workmen. He did not know that these men were under agreement. When these warrants were issued he instructed his representative at Bombay that the men should be kept in the mail bungalow which, Mr. Dillon said, was the first place to be visited by men who would go to execute warrants. There was no cryptic meaning attached to the telegram.

Chamier J.—Why don't you say to the Magistrate that this is a harmless telegram? Has any body been to the Magistrate to say so?

Mr. Dillon.—The date for hearing was fixed for 29th March, and we have not given any explanation to the Magistrate. His client had been subjected to a considerable amount of indignity, and he came up before His Lordship and said this was perfectly a harmless telegram and he had been subjected to this indignity for having committed no fault. Even if the telegram had the meaning which the prosecution attached to it, then also no offence was committed under Section 225.

Chamier J.—But why should I do the Magistrate's work?

Mr. Dillon pointed out that, as this was an exceptional case, His Lordship ought to interfere.

Justice Chamier observed that Mr. Dobbs perhaps had no idea as to who the sender of the telegram was. He did not know that he was a man of position.

Chamier J.—What do you want to do?

Mr. Dillon.—I want your Lordship to quash the proceedings so far as it has gone.

The Assistant Government Advocate contended that his friend's action was premature.

His Lordship delivered judgment dismissing the application. He said it appeared to him that this telegram formed but a slender foundation for the institution of proceedings under Section 225 B read with Section 109 and His Lordship felt sure if the Magistrate realised who the sender of the telegram was he would never have issued the warrant. It was impossible for His Lordship, without knowing what other evidence is available in addition to the telegram, to say there was no ground for further enquiry.

The Barber Murder Appeal Case.

The Zemindar Acquitted.

ALLAHABAD, April 13.

At the Allahabad High Court to-day Mr. Justice Pigott and Mr. Justice Chamier delivered judgment in the appeal of Babu Ramsewak Singh, Zamindar of Azamgarh, who was convicted by the Sessions Judge of instigating the murder of Mr. Lawrence Barber in 1913 and sentenced to transportation for life. For the actual murder one Dambau was convicted in 1913 and hanged and two others transported for life. Relatives of Mr. Barber petitioned the Government that, besides the actual murderers there were others who were instigators who should be brought to justice. The Criminal Investigation Department made a prolonged enquiry and put up Ramsewak Singh for trial, with the result above. He appealed and the Local Government also put in an application regarding the inadequacy of the sentence. Their Lordships, after hearing Mr. Ross Alston for the Crown and Mr. Lincoln for the defence, passed orders to-day, reviewing the facts of the case and dealing at length with the question of motive, which the prosecution alleged was enmity due to litigation. Their Lordships found the case was not proved against the appellant. The approver, on whose evidence the prosecution chiefly relied, stated that the appellant had nothing to do with the murder and went to the extent of denying in emphatic language the appellant's guilt. Taking all the circumstances of the case, Their Lordships found Ramsewak Singh was not guilty and, setting aside the order of the Lower Court, acquitted him.

Prices of Wheat.

ALLAHABAD, April 13.

Prices of wheat continue to fall in the United and Central Provinces as the new crop comes into the market. Quotations at Cawnpore and Meerut are 9 seers and at Jubbulpore 19 seers per rupee. At Delhi the price is 8 and at Lahore 7 as the Punjab harvest has not yet been reaped.

TELEGRAMS.

PUNJAB.

Punjab Chief Court.

LAHORE, April 13.

Sir Alfred Kensington, Chief Judge of the Punjab Chief Court, will hand over charge to Sir Donald Johnstone on the 27th instant. Definite announcement about the new Judge is still lacking, although the name of Mr. Leslie Jones is mentioned as the most likely successor.

BOMBAY.

An Impostor Telephone Inspector.

BOMBAY, April 13.

A clever fraud, which is stated to have been committed by a man who appeared to be an Indian Christian is being enquired into by the Police. The man went to a mill at the Ferguson Road and informed the mill officials that the mill telephone was out of order, and said that he was an Inspector of the Telephone Company and had been sent there to remove the telephone for repairs. He removed the telephone but subsequently when the Telephone Company was communicated with it was found that the man was an impostor.

Proceedings Under Press Act.

Vernacular Papers to Deposit Security.

BOMBAY, April 13.

At the Police Court to-day Mr. Aston, Chief Presidency Magistrate, ordered three vernacular papers of Bombay to deposit various sums as securities under the Indian Press Act. The "Azad Punch," which has already deposited a security of Rs. 1,000, was directed to pay 2,000 and "Khan Bahadur Punch" and "Sindesh" to pay Rs. 1,500 each.

Gokak Canal Extension.

ALLAHABAD, April 13.

The "Pioneer" understands that no provision has been made in the current financial year for the Gokak Canal extension project in the Bombay Presidency. The Local Government, however, may possibly be able to find some funds for the preliminary operations.

SIND.

The "Prabhat" Defamation Case.

Accused Convicted.

KARACHI, April 13.

In the defamation case brought by Major Stephen, lately Civil Surgeon, Hyderabad, against the "Prabhat," a vernacular newspaper, the Magistrate convicted the accused and fined him Rs. 200 or in default two months' rigorous imprisonment.

Shipping Congestion in Home Ports.

KARACHI, April 13.

Speaking of the extraordinary state of the shipping congestion in the ports of the United Kingdom, the "Sind Gazette" says.—We learn upon the best authority that the steamers arriving in Home ports not infrequently find 20 or 30 steamers in front of them waiting to be discharged. An enquiry from the local agents of the Ellerman lines brings to light the facts that the "City of Lahore," on her arrival in Liverpool on the 10th March, found 33 steamers on turn before she could be discharged, whilst the "City of Karachi," which arrived in Liverpool on the 15th ultimo, found herself the forty-ninth steamer on the list for a discharging berth.

Weather Report.

SIMLA, April 14.

Precipitation continued in Kashmir and the neighbouring district. Thunderstorms have given light showers in Assam and central parts of the country. Chief amounts are:—Sialkot one inch, Srinagar two, and Sonamarg one and half.

Temperature is higher than usual in northeast India and is rising in northwest India.

FORECAST:—Decrease of rainfall in extreme north and some thunder showers in the United Provinces.

LATEST TELEGRAMS.

LONDON, April 14.

It has now been ascertained that Seven perished on the "Way farer."

Russian Bulletin.

PETROGRAD.—The official announcement says:—The battle in the Carpathians between the directions of Bartfeld and Stry developed with great intensity on the 11th and 12th. The Russians progressed on both banks of Ondava after a most desperate battle and captured three villages in the direction of Uzsok pass taking 2700 prisoners and twenty machineguns. The enemy in great strength delivered impetuous attacks on the heights of Kozlovka south of Volossate but were repulsed with enormous loss. The enemy in the Bukhovina on an extensive front in the direction of Zalestichiki made furious attacks on Saturday night in torrential rain and impenetrable darkness. Our infantry received them with bayonet and repulsed them. Several German attacks west of Niemen have been repulsed.

ಬರಗ

ಕೃಷ್ಣಾ ಮಹಾತ್ಮ.

ರಂಗನಾಥ ಪ್ರಸಿದ್ಧ 13:—ರಂಗನಾಥ. ವಾಲಂಟಿಯ ಕೃಷಿ ಪೂರ್ವಮುಖವಾಗಿ ಯವುಗಳು ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯವಾಗಿ ಪೋಷಿಸುವವು. ಕೃಷ್ಣಾ ಮಹಾತ್ಮನು ಗಾಂಧಿ ಮೊಜರಪದವಿಯನ್ನು. ಈತನು ಸೈನ್ಯ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಿಂಧಿ ಮಿಲಿಟರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು. ಮಹಾ ಸಾಧು ಮಹತ್ವವನ್ನು ವಾಸಿ.

జూబులు

విలేఖకులకు ప్రకటన.

కొండముది నరసింహంగారు: ప్రకటించ లేనందులకు చింతించుచున్నాము.

కమ్యూనిటీలో నొకడు: పంతులవారికి వ్రాసికొనడు.

I

కృష్ణా జ్యోతులు అందు కాటక్ మిట్టు లిమిటెడ్, ఏలూరు.

అయ్యా,

ఈకంపెనీ క్యరహరములను గురించి గుంటూరువా రిప్పుడు కల్లుతెరచినను, ఇతరు లింతమందే కల్లుతెరచినను భేదమంతగా లేదు. ఫలిత మొక్కలే.

మాడకపోయినను మాడలేకపోయినను తెరచిన కండ్ల కను మూసినకండ్లకును తారతమ్య ముండదు.

9 వ తేదీగల తమ పత్రికలో నొక భాగమును ప్రశ్న మాల నొకదానిని బ్రతుకించి యున్నారు.

వానికి జవాబు కేక లేకపోయిందన్న బాగుండును. లెఖ్యులు స్వాధీనమందుంచుకొని వారికి దెలియకలసిన సంగ తుల కితిరులను జవాబు చెప్పడమంటే స్వాధీనము లేదు.

నిజమున్నను లేకున్నను అనేక కారణములను బట్టి జనుల కంతమాత్రము బ్రతుకపరిపాలనయందు నమ్మకమున్నట్లు కనుపడదు.

మాటపట్టుధులలు మానికంపెనీ అప్పు ననుసరించి యిక్కో స్పెక్టరు నొకని నియమించి ప్రకటమునంది లెఖ్యులు వగయి రాజు ఈవిధముంచి అగత మైన విచారణచేసి రిపోర్టు చేయించుట యవసరమని నాయభిప్రాయము.

వింజమూరి భావనాచార్యులు.

II

గణపవరమునకు నమస్కారము.

అయ్యా,

భీమవరంగ్రామంలో మే మున్నలేవకాదు మివకా నూర్లు స్థాపించుచున్నారనియు అక్కడనున్న కుక్కపక్షి చంద్రరేఖనలే క్రమక్రమముగా వృద్ధి చెల్లుచున్న దనియు వ్రాయుటకు సంతసింపుచున్నాము. ఈనూర్లు రిసీగ్నీజు చేసిలోవర్ కేకండరినూర్లు ఇంకొకస్థలమునకు మార్చెద రనియు వదంతుకలిగినది. అట్లు అధికార్లుచేయదలంచినచో ఆలోచనకండరినూర్లును గణపవరంగ్రామమునకు మార్చిం చుప్రార్థించుచున్నాము. ఈమట్టుటగ్రామప్రజలు. బిడ్డలు విద్యాభివృద్ధివిషయమై దూరగ్రామములకు వెళ్లి తలిదండ్రులు పడుచు కృత్యులను బాలురు పడు కష్టములను దొరతనము వారు పూర్తిగా అలోచించియు ఇదివరకు ఈగ్రామము లో కొంత కాలమువరకు నూర్లు స్థాపించబడి కొన్ని కారణాంతరములవల్లను ఇక్కడ ప్రజల దురదృష్టవశమునను తీసివేయుట తటస్థమయినది. ఈగ్రామములో మూడు 2, 3, 4 వేల రూపాయలవరకు సొమ్ము వెచ్చించి కట్టించిన బిల్డింగుకూడకలదు. ఈగ్రామము జనబాహుళ్యము. కలిగి తాణాకచ్చెరీ, రివిన్యాయనస్పెక్టరు, సబువోవరికిరు మున్నగు ఉద్యోగస్థుల యునికికట్టున వర్తకపాఠశాలను గలిగి అధికార్ల రాకపోకలకు సదుపాయముగానుండుటచేతను భీమవరం గ్రామమునకు 6 మైళ్లదూరముగల నీరవాసరం గ్రామములో లోవర్ కేకండరినూర్లును 10 మైళ్లదూరముగల ఆకువీటి గ్రామములో వైవరీవరకును, లోవరు కేకండరివరకు మివకా నినూర్లును కలిగివున్నవి. యీమట్టుపట్ల గ్రామముల బాలురుచదువుకొనటకు 14 మైళ్లదూరముగల భీమవరం గ్రామ ము వెళ్లుటయు తటస్థమయినదని. కాబట్టి యీకష్టములను అధికార్లు స్వాయబుద్ధితో యోచించి భీమవరం గ్రామమునకు దూరముగానున్నట్టియు యీమట్టుపట్ల గ్రామములకు చదువు కొనుటకు సదుపాయముగానున్న గణపరం గ్రామంలో స్థాపిం చగలండులకు ప్రార్థించుచున్నాము

శృంగారకవి-సుబ్బయ్య, మొబరు.

III

శ్రీహిందూ బాలరమాజము-రాజమహేంద్రవరము అయ్యా,

ఈసమాజజాతీయన నీరత్నము రెండుపరీక్షలుగావింపఁ బడును. పరీక్షలు జూలయినెలలో జరపబడును. ఏతేదీ లను జరుపబడునో ముందు తెలియజేయబడును. ప్రథమపరీ

క్షకు బహుమతి మొత్తము 20 రూపాయలు. వీరసలము 12 మందికన్న నెక్కువమంది దరఖాస్తు పెట్టెదలకొ యున్నది యెల్లపరీక్షాస్థలముగ నియమింపబడును. పరీక్షాగ్రంథములు 1. జీవితోపాఖ్యానము (భాగవతము) 2. వాగితాడి కుప్ప స్వామిగారిచే రచించబడిన శంకరాచార్య జీవితము 3. నందూరి మూర్తిరాజుగారి జహను దేశసాంఘిక చక్ర విజ్ఞానచంద్రికావారి రచనయుక్త (నవల)వీనియందు ప్రశ్నా పత్రములు మూడుండును. ముఖ్యముగ సులభవచనరచన గమ నింపబడును.

రెండవపరీక్ష:-వాగ్దోరణిపరీక్షచేయబడును.పరీక్షాస్థలము రాజమహేంద్రవరము. బహుమతి 5 రూపాయలు. 15 మి షములు చదువుటకు వీలగుటకు, పద్యములలో మిళితమయిన వచనభాగము నొకదానిని పరిష్కారమునకు 15 దినములకు ముందు దెలుపబడును. పరీక్షాస్థలమునకు రెండుదినములకు ముందొక రిక్షాజనుపంబడును.అందుసమయలయని వారిని పెద్ద పరీక్షకు రానిచ్చెదరు. ఇందుచక్కగను సుబోధకముగను, సులభగ్రాహ్యముగ నుండునట్లుల జరపుట ముఖ్యము.

రెండుపరీక్షలకు 1, 2, 3 ఫారములలోని విద్యార్థులందఱు శ్రుతిపురుషవివేక్షి లేకుండ రావలెను. దరఖాస్తు రుసుము రూ. 1-0-0ను, దరఖాస్తు ఫారములు పూర్తిచేసి పరీక్షాకార్యదర్శక జూను 1-వ తేదీ లాభ్యుగ చేపంపెను.

ప్రథమ పరీక్షకు కాగితములు కలములు విద్యార్థులే తెచ్చుకొనవలెను. దరఖాస్తుఫారముల తొరకు ఒకఅండా బిల్లిపంపిన పంపబడును. నిబంధనలు మార్పుటకును, పరీక్షాస్థల ము నియమించుటకును సమాజమునకు స్వాతంత్ర్యము గలదు. ఇంకను వివరములు కావలసిన కార్యదర్శిగారికి వ్రాసిన తెలియగలవు.

గుండవరపు వెంకటాచార్య, పరీక్షాకార్యదర్శి.

IV

పదునెనిమిదవ గుంటూరు మండల

5-4-15 తేదీన యీసభ సత్కారపు కేటలో సమావేశి నయింది. అనుకులవాదులు, ప్రతినిధులవారు అంతావచ్చి రు. సభ ప్రధానం 7 గంటలకు మాకుకుందనగానే ప్రతికూల వాదుల 6 ఘంటలకే లేచారు. యెక్కడమాసిగా గుసగుసలే దైవాద్వైత పద్ధతివారు అసురాద్వైత పద్ధతివారుఅంతా బయలుదేరారు. అనరేటిల్ శ్రీనివాస కాశ్రిగారి రజస్వలా వివాహకాననమును యీరోజు సభలో విన్యాయించి ఆమోదిస్తా రు. దానిని ఆమోదించుండా గందరగోళంచేయ్యాలిత్తెర్లగారి బయలుదేరండి అంటూ శర్మగారు వగయిరాలు వీధులవెంట అందరిని పొగుచ్చేస్తూ ఆదావిడిపడి అంతాసభకువేరారు. రజ స్వలా వివాహకాననమునుగురించి యోగిశ్రీనివాసకాశ్రిగా రువిన్యాసం చేప్పారు. దానికి వార్రించి సంఘసంస్కర్తల పేటివారు చెప్పట్లు గొల్చారు. కొందరు ప్రతివాదులకు పూ ర్యాచార పరాయణుల అభిప్రాయాలు మతీర్మానలలోకి తీసుకోమి, కాని మియిష్టప్రకారం మీరు చెప్పకొండి అన్నాయి. బ్ర|| శ్రీ|| మార్గండును శర్మగారు లేచారు. ఏవో కొన్నిచెప్పారు. కూర్చున్నారు. అక్కడినుంచి ఎవరో గోపా లరావుగారింట వందెప్పా! స్వధర్మప్రకాశినిపత్రిక చిత్ర తిసి కొని వారియిష్టంపచ్చిట్లు స్లోకాలు వప్పించారు. అరువాత శ్రీర్ధామును అంగీకరించారు సభవారు. సభాంతాన ఒకనోటిను పట్టుకొని ఒక మహామభావుడు చదవడం మొదలుపెట్టాడు. దానిలో యిట్లావున్నది. యాదినము జరిగినసభలో దుష్టులగు సంఘసంస్కారులు బోధించిన దుష్టవాక్యములను లోబడి సభ్యులు చెడిపోకుండా వుండిగలండులకు మధ్యాహ్నము శ్రీమల్లాది రామకృష్ణ సోమయాజులవారు ఉపన్యాసం చేస్తా రు గనుక అక్కడికి అందరు రావలసినది. కొండు భట్ల గోపాలకృష్ణయ్య" అంటిట యీవాక్యాలు వివరంగానే సభి కులందరు లేచిపోయినారు. మధ్యాహ్నం బెకోపోలులో ఆగ్రామపానులే చాలామంది సభ్యులుచేరినారు. శ్రీ||డాక్టరు శ్రీధర కంకలేక కేటారు గారు యం. ఏ. సి. హెచ్. డి బ్రాహ్మణ ధర్మములను గురించి సంస్కృతములో వ్యాసం వ్రాశారు. చదవడం మొదలుపెట్టారు. బ్ర|| శ్రీ|| యల్లాది రామ కృష్ణ సోమయాజులగారు తెలుగుతర్జునా ప్రారంభించారు. "బ్రాహ్మణాం" అని వచ్చినచోట్లా కాస్త్రుల పేరిటివారంతా చంకలు గొడతారు. వానిలోచెప్పే భావముప్రకారం అక్షం చెప్పారో లేదోగాని మొత్తానికి బహుసంభుగావున్నది. ఎంత నేపు చెప్పినా బ్రాహ్మణులు అగ్రకులజులు ధర్మకాస్త్రాలన్ని

వారికల్లనే వ్రాయబడలేదు. బ్రాహ్మణుల ఆచారాలను బ్రాహ్మణేతరులు అవలంబించాలి గాని బ్రాహ్మణేతరుల ఆచారాలను బ్రాహ్మణులు అవలంబించటం తప్పుఅనిచెప్పారు. బ్రాహ్మణేతరుల ఆచారాలను చూచి రజస్వలా వివాహము సమృత్తు మనుటకంటె మనమే స్వతహాగా బ్రాహ్మణేతరుల ఉదాహరణరహితంగా అచరిస్తే మంచిది అని శ్రీకేటారు గారి అభిప్రాయం. మొత్తంమీద ఉపన్యాసం చాల సొపు గావున్నది. అనరేటిల్ శ్రీనివాసకాశ్రిగారి బిల్లునుగురించి ఇంతమంది ప్రతివాదులుబయలుదేరడంమనచేతనే సమాజమే. వెనుక సమాజమునాలు రద్దుచేసేటప్పుడు ఎన్ని వేలమంది కూడ దని సంతకాలుచేసి మహాజరు పంపుకోలేదు. శ్రేయాంసిబహు విఘ్నాని" అన్నారుకాదా!

అక్క రాజు వారు దేవరావు.

V

కృష్ణామండల సభ.

అయ్యా,

ఈసంవత్సర మిసభకు కైకలూరుతాలూకా గ్రామ ట్టుముగ్రామములో మే నెలలో జరుపుటకు నిశ్చయింప, కొంద ఱు మే నెలలో జరుగుట ఉత్తముగాదని వ్రాసియున్నారు. వారికివిధంబుగానైనను నచ్చచెప్పట కీకొంది కొమ కుమలకు వ్రాయుచున్నాడ. మన్నింపగోరెదను.

(1) మే నెలలో జరుపనియెడల కైకలూరుతాలూకా లో సభ జరుగుటయే దుర్ఘటము. ఏలనన, సరియగు మార్గము లులేవు, వర్ష కాలములో తడిసినపాటలమీద బండ్లవలనవు. బ్రహ్మకైకలూ గవ్వముగానుండును. పడవల వసతిలేదా యని చెప్పెదరు? ఉన్నది కాని లాభమేమి? అక్క హావ్యన సంఘమువారే కాన్పించుట. సభ్యులే కాన్పించరు. తాలూకా తాలూకా మాయమగుదురు. ఏలనన,వర్షకాలాదుపు దినములలోనిండ్ల నుడలి యొక్కతూమైన నుండలేరు ఉండుటకు కలనపడదు. ఇతరులేము ఉండలేనివారు. దేశాభిమాన మెట్లుచూపుటరని ప్రశ్నించుచున్నా? దేశాభిమాన మెప్పుడుచును? విద్యాధికు లాక్కోనిదగ్గరచ్చిరప్పుకుగా! కైకలూరుతాలూకా యీ విషయములో సున్నగదా! అటుయినచో తాలూకావారికి వీలయినప్పుడే కాంతులుక, ధీరులును, దేశాభిమానులును, నాయకులును దోడ్పడి సభకు జన్మప్రదముగ జరిగించి నోరే దను. విద్యాధికులు తాలూకావారియొద్ద నెవమెన్నగారు. విద్యకు వ్యాపింపజేయుని లోటు ఎవరిది? విద్యాధికులనిగా దా! కాబట్టి దేశములో విద్యవ్యాపింపయెవల, విద్యాధికు లు విద్యాధికులతో గలియుక సకలబాధలు పెట్టెదరు. వారు విద్యాధికులకువలకు, వారునాగికులకువలకు, వారు నూతనా దర్యములు గలవారికువలకు సటిబాధలను ఓర్చుకో నోరచ్చట విద్యాధికులవిధియై యున్నదని నోక్క వక్కాణించుచున్నాడ.

2 గాడాధికార బంధురంబుకు సటి ప్రదేశములలో నూతనకేక్రి, నూతనాదర్యములను నెడజల్లి వెలుతురు నిచ్చు టయే పరమధర్మము. ఇక్కడేవోవిధముగ సభకుజరిపి పోవు దమను యుద్దేశముతో గాకదు. ఇక్కడనే కమ్మములకన్నీటికిని ఓర్చి, తేసుగియెండకు జడియక కేక్రికేసులైన గోకేగారివలె దేశసేవకుజేయుటకు బ్రతుక్కింపుకు ఓక్కుష్టమండలనాయకు లారా! విద్యాధికులారా! అంతిరేంకాని వేసనియెండలు. దాని వీలుగాలేదని వడక బెట్టియు,విద్యరానివారితో మనకు సం బంధమేమనియు దలంచి దేశసేవకుజేయుట కడుకోవనీయును. నిజమైన పనితిమైన, ప్రత్యక్షమైన నాయకు డట్టి లోటుబాటు లకు జంకడు. కష్టములెన్నిచచ్చినను దొలగించు కొనుటకు బ్రయత్నమునేయును.

3. ఎన్నియెండ్లు సకలసౌకర్యములకు దావె మృగము లకుబుట్టినిల్లయిన పట్టణంబులలోనిసభజరుపబడును? అట్టి పెద్ద పట్టణములలో జరుపుటలసనేమైన లాభమున్నదా? ఒక్క లాభమున్నది. అది యేమన రైలుమీద సుసాయనముగా రావచ్చును. పోవచ్చును. సోడా, లిమ్మకేడు, బిస్కెట్లులకు నవి దొరుకును. దేశాభిమానులు ఇట్టి వానికా మాడకలసినది? రాను రాను సభల యాదర్యము లిట్లు పరిణమించుచుండుట లజ్జాకరముగాదె !

కావున నో కృష్ణామండల నాయకులారా! విద్యాధికు లారా! ఈతాలూకాలో మే నెలలో జరుగబోవు మండలసభ కేక్రియాటంకములు చేయక, మిహ్వరము పూర్వకముగ, దేశా భిమానముతో నిజమైన సోదరభావముతో, నిజమైన మాట్లా ధికితో మిహ్వరముయొక్క యుత్సాహమును దోహదముగా వారికి దోడ్పడి మండలసభకు నిర్విఘ్నముగ జరుపబలంబులకు మిమ్ములను గోరుచున్నాడ. దైవము తోడ్పడును గాట. ఒక దేశాభిమాని.

కాషిమల గండ్లగోళము

డిసెంబరు నెలలో జరుగుట.

అధికారులు వివరములను తెలుపుట.

రంగూను ఏప్రిల్ 18:—కడచిన డిసెంబరు నెలలో, సా. బాపా కాషిమల బర్మిక్ థ్రెజరీగల చిట్టచివరను గండ్ల గోళము చేసిరి. దీనిని గురించి అధికారులు వివరములు ప్రకటిం చిరి. ఈ గండ్లగోళము అణచి దోపిడీలను క్షీంతులకై కొం దరు పోలీసు భటులు పంపించబడిరి. ఈపోలీసు భటులు చేసిన సంగతు లీక్రింది వివరింపబడినవి:—కడచిన డిసెంబరు మూడవ వారము ఆ ప్రాంతమునందు కామియాంగు సివిలు ఆఫీసు, క్రాస్టిగాడు పట్టణము చేయుచుండిరి. వీరు పర్యటనము చేయుచున్నప్పుడు, కామియాంగు గ్రామములని కాషిమల ఏను దున్నపోతులను దొంగిలించిరి. దున్నపోతులకొరకు వెదకగా లావా అను ప్రాంతమునందు నుట్టు తేలివది. తరువాత కొన్నిరోజులకు క్రాస్టిగాడు తిరిగివచ్చిరి. అప్పుడు దున్నపోతులు పోయినసంగతి వీరికి గ్రామములు చెప్పుకొనిరి. దానినిబట్టి నింగునూ ఆను గ్రామములలో దున్నపోతులను వదియు, వానిని లోకొనివచ్చి దొంగలను వెంబడించవలసిన దనియు వీరుకాయంగునకు అనునరికి, కొందరిని వెంటబెట్టు కొని వెళ్లవలసినదని ఉత్తర్వుచేసిరి. నింగునూ గ్రామములో నిసంగతిని గ్రామాధికారికి తెలియజేసి దున్నపోతులనుపట్టి అప్పగించుటకు కోరిరి. ఇందునకాత దంగికరించి, మరునాడు వీరిని లోకొనివెట్టించెదనని వాగ్దానముచేసెను. కాని గ్రామాధి కారియు, గ్రామములనుయేకమై దున్నపోతులను రాత్రితేళ గ్రామమునుండి దాటించివేసిరి. ఇందువలన కాయంగునకు అనుమానము కలిగి, గ్రామములను కుట్రచేయుచున్నారని, రామియాంగునకువచ్చి క్రాస్టిగానికి వీరిద్రోహమును, జరిగిన సంగతులను తెలియజేయుటకు నిశ్చయించుకొనెను.

మరునాటి ఉదయమున ఇతడు అనుకొనిన ప్రకారము కామియాంగునకు బయలుదేరెను. అపి పట్టణము సమీపించు చుండగా నిలిచి కొందరు కాషిమల పట్టుకొనకొట్టిరి. వీరు కమారని నూచుచుండి యుండురు. ముప్పదిమంది దగ్గర తుపాకు లున్నవి. ఈ కాషిమల తుపాకులను వీరయగా ఇంద్రతప్ప రెక్కెనవాగందరు చనిపోయిరి. వీరిద్దరెల్లో రెక్కించుకొని, కామియాంగునకువచ్చి కమారమునుచెప్పిరి.

ఈ సంగతిని విని క్రాస్టిగాడు కామియాంగును రక్షిం చుటకు కొందరిని ఆజ్ఞాపెట్టి కొంతసేతో నీరుక్కార్చును జరి గిం ప్రదేశమునకు వెళ్లిరి. తరువాత కెవైకు కిర్రుగురు 75 గురు భటులతో మోగాంగునుండి సహాయముగ వచ్చియుండిరి. ఈలోపుగ సంగతి సందర్భములు మిగిల్చివా డిప్యూటీకమిస్ట్రీ మనరు, ఇంజే. ఫార్మర్ గాగ కొందరు భటులతో పదిరోజు లకు భోజన సామాగ్రిని తీసికొని బయలుదేరిరి. కాషిమలు చాల మంది యుండియు తెలిసి, క్రాస్టిగాడు తమ భటులతో వెనుకకు మరల వలసిన వారైరి. వీరు కామియాంగును చేరి, బ్యామిలిటరీ పోలీసుకు సంబంధించిన, కెవైకుబద్దగారు రంగూనుకు వచ్చుచుండగా, కామియాంగుకు వచ్చి సేనకు నడి పించుటకు ఉత్తరవుచేయబడినది. వీరు కాషిమలను వెంబడించి మండలములని మరి కొంతభాగములలో అలజడికలుగునని కెవైకు వైసుగాను కెవైకు హోబ్బెగారును మాండలేమండి. ఆప్రదేశమునకు పంపించబడిరి. ఇక్కడ జరిగిన సంగతు లన్ని యూ, కెవైకు వైరుగానికి రిపోర్టుగా తెలుపబడినవి. వీరికివెచ్చి తగిలేవరకు జరిగినసంగతు లిందులోనున్నవి. వీరి తరువాత కెవై కు హోబ్బెగారు నాయకత్వము వహించిరి. వీరు సేనలనుడిపించి నప్పడుజరిగినసంగతుల వీరిరిపోర్టుల వ్రాసుబడినవి.

కెవైకు బద్దగారి రిపోర్టులో నీక్రిందిసంగతు లున్నవి:— మిగిల్చివాడెల్లాకు ఉత్తరమునను, వాయవ్యభాగమునను కాషి మలు తిరుగబాటు చేయుచునని కడతులు పోయియుండి డిసెం బరులో కామియాంగు మాంగు పోలీసు అను నరినిని, అతని యనుచులను పోత్యచేసిరి. ఇతని అనుచరులలో కొందరిని మాత్రము బ్రతికిరి. అపి, టింగుక్రికాంగు గ్రామములనుధ్య నీ హోబ్బెజరిగినది. ఈ గ్రామములు కామియాంగుకు ఉత్తరభాగ మున నున్నవి. ఈప్రాంతములను క్షీంతులకు కొందరు భటు లనుపంపించు టత్వమున మైంది. 800 మందిని రెండుఫిరంగుల తో పీరిమిదకు పంపించుటకు యోర్పాటులు చేయబడినవి. ఈసేనను, కెవైకు కిర్రుకు, లెప్టినెంటు డిప్యూటీగారు సిద్ధము చేసిరి. జనవరి 5 వ తేదీ యిటు చేరుటకు ఈభటులు సిద్ధముగ నుండినప్పుడీ నాడిప్యూటీకమిస్ట్రీమనరు గారు ఈసేతోనుండిరి. ఈసేన జనవరి 5 వతేదీ మధ్యాహ్నము బయలుదేరినది. కమారంగునకు, ఇతని వర్తమనానిని పోత్యచేసినవారిని వీరితో పంపింపునను గ్రామములను క్షీంతుల పీరియ దేశము. న్నాన మునరకు వెళ్లి తరువాత తొమ్మిది గ్రామములను

వైపుకు రావలెని డిప్యూటీకమిస్ట్రీమనరుగారి అనుబంధదేశము (వయోములంబ తేగమున జరిగినవారూ. అందుచేత అహార పదార్థములకు ఇబ్బందివచ్చినది. అందుచే నేపథ్యప్రకారము ఏమిచేయుటకును వీలయినదికాదు.

దేర్ఘము. స్కాటుగారు, జనవరి 12 వ తేదీన, కొం దరు భటులతోను, అహారసామగ్రితోను కచ్చుటవలన కొన్ని కచ్చుము గట్టెక్కినవి. ఈలోపుగ, కెవైకు వైసుగాని నాయ కత్వముక్రిందనున్న సేన మోగాంగునుండి, దామాకు బయలు దేరినది. అందుచేత కెవైకు బద్దగారి సేనకూడ నీ ప్రాంతమునకే వెళ్లుట నవసరము. స్కాటుగానికి తెలిసిన సంగతులవలన విలాబము అనునరికికూడ కుట్రతో సంబంధమున్నట్లు తేలింది. మేమాజపుడు జయప్రదముగ సేనజేరినది. వైసిటలకు నప్పమేమియు కలుగలేదు. ఈసేన శత్రువులకు ఆహారవస్తువు కలిగించి చాలమందిని హతముచేయక పోయినను, వీరు బయలు దేరిన ఉద్దేశము నెరవేరింది. తదనంతరములైన జూలై వీకి విధిం పబడినవి. ఇవిగాక, 4 ఫిరంగులు, 9 కత్తులు, 8 బల్లెములు. మరి కొంతయుధానా మగిదొరికినవి. ఇక్కడి గ్రామములకుచాలా నీ అయినది. చాలానీ పంట నష్టమైపోయినవని దిగవలన వీరు చాలా కాలమువరకు మరల గండ్లగోళమునకువచ్చిరి. శత్రువులు దిట్ట మైన స్థానములలోనుండి, పోరాడిరికాని, వీరిని ప్రోత్సహిని కచ్చుమున్న మనసేకట త్రివః రిపోర్టు మేమియునుగట్టజేసియుండ లేదు. మనకంటె వారితో చాలావస్తువులకలిగియున్నారనియున్నది. తమ యెత్తులెవరియూ సాగవని తెలిసి పరుసారిపోయిరి. ఇక్కడి ప్రదేశమునుగురించి కాని బాటలు, స్వామిదాటు మార్గములను గురించిగాని తెలియదు. అందుచే మారుజపుడెవరు సేనకు పంపించుట చాల యిబ్బందికలుగుచున్నవైను. వెనుకకు మరల కుండ మారుజపుడుసేనవై త్రివః యని ఫార్మర్ గానికి తెలం తుండెను. కాని ముగ్ధ తోపుటకు కమముగ నుండెను.

స్కాటుగారు సేతో కచ్చుటవలన బద్దగారి సేనకు చాల లాభముకలిగినది దీనివలన ఈసేనకు యెన్నియోసంగ తులు తెలిసినవి. స్కాటుగారు తమకు ప్రమాదకరమైనను చాల గ్రామములలో పరిచయముచేసికొనిరి. ఈ కారణమువలన ఆ గ్రామములలోనివారి నిరోధము తగ్గినది, స్కాటుగారు చేసినప్రతి ఒకచేయంతయు కుట్రకలిగియున్నది.

సేతోవైస పోలిటికల్ ఆఫీసరుగ ఫార్మర్ గాతము అవసర శత్రువుల పసారాధలముకు పట్టుకొనిన విషయమును మాండలే కమిషనరుకు పంపిన రిపోర్టుల వ్రాసెను. దానిలో ఈక్రిందివిషయములున్నవి. రాత్రి రెండున్నర అయినది. చంద్రుడు అప్పడే ఉదయించినాడు. వా వెనులవారుచెప్పిన శత్రువుల పసారాధలమునకు అప్పుడు కెవైకుబద్ద, ఇరవై మంది మూర్ఖులు పాదరక్షలను తీసివేసి కట్టుముకావడం దెల్పిరి. లావాదావా మేనల్లుడగు టింగుటానువారికి దోపచా వెను. మూర్ఖులు బద్దగారువై ఆయుధములై ఒకగు చినెలలోనున్న ముగ్గురు కాషిమలవైబడి ఇందరిని చంపిరి. మూడవ వారికి వాయువును దెబ్బలు కలిగినవి. చనిపోయినవారిలో ఒకడు గ్రామాధికారియను ఫింగ్ నీ మేల్లుడు. ఇతడు గుడి నెలలోనుండి పోరాడుతుండగా కెవైకుబద్ద కాల్యవ తుపాకీ గుండు తగిలి చనిపోయెను. రెక్కెనవాగిద్దరును ఆపివెలు.

కెవైకు కెవైగారి రిపోర్టులో యిటువచ్చుట్లు అన్ని సంగతులు ఉన్నవి. వైసిటలకు సాయకత్వముక్రిందనున్న సేన మోగాంగునుండి బయలుదేరి దామాకు వెళ్లవలసిన ఉత్తర వైసది. కారణమేమనగా అక్కడ అపియు చుట్టుపట్టులనున్న గ్రామములను బలవరచి టింగుభా, దామాలనుధ్యము మార్గము గుండ ఎవరిని రాకుండ చేయవలసిన తగినయోర్పాట్లు చేసిరి. అందువలన వారిలో పోరాడుటకు వై సేగారు సేననుతీసికొని దామాకువెళ్లిరి. అతనిమైంది. ఈయన సేనను తీసికొనుటలిం భా బ గవోవద్దకు వెళ్లినప్పటికి అక్కడ బూడిదె ఆకపడినది. శత్రువులు క్రిందటిరోజు రాత్రి అచ్చటనుండి వెళ్లిపోకముందు ఊరక తుపాకులు కాల్యవందున బూడిదపడి యుండెను. మరి యొక పటాలమువచ్చి వాటిరాత్రి వై సేగారు సేతోకలసి కొనెను. శత్రువులు కొండవెంబడిపడి పోపోయిరి. వారు పోయిన దోపతో అక్కడక్కడ తుపాకీమందు సంచులు, లో టాలు పడియుండెను. మరికొంతదూరముపోయిన తరువాత శత్రువులు ఆగపడిరి. అడవిలో గుంటలలోదాగిని మూడు పోవునున్న శత్రువులమీద గురిచూచి తుపాకులు కాల్యవైమి శత్రువులు అప్పుడునిలిచిరి. ఇక్కడపోరుజరిగినది. ఈపోరులో మనపటాలమునకు జయముకలిగింది మనపటాలములో 5 గురు నష్టమైవారు. శత్రువులను పోగొలిపిమి రెండవనాయకుడగు కెవైకు హోబ్బెగారు కుడివైపుగాను, కొంతసే ఎవమవైపుగాను పోయి శత్రువులను ముట్టడించిరి. మనముకాల్యవ తుపాకీగుండు శత్రువులకు కట్టుకొన్న అలవకు 40 గజములదూరములో పడినవి. మేము రితుపాకులు కాల్యవవెంటనే మా సేన తమ్ముముట్టడించు చున్నదని గ్రహించి అలవలో నుండి బయలుదేరి అంతకు ముందే ఏర్పరచుకొనియున్న దోపనబడి పోపోయిరి ఇంత లో కెవైకు హోబ్బెగారు మరణపడినది. వీరు ముగ్గురు శత్రు వులను చంపిరి. ఒక్క శత్రువు ముట్టకే అగపడినది మొదటి అలవకు వెనుకనున్న గొడ్డుమీద అక్కడక్కడ నెత్తురు అగ పడినది. ఈ అలవ దాటితరువాత మన సేన బహు బాగ త్తగ ముందుకు వెళ్లింది. రోడ్డుకు రెండు ప్రక్కలను గోతులు అగపడినవి. ఒకవోట గొడ్డుకు 15 గజముల దూరమున ఒక అలవ అగపడినది. మూడవకాంగును స మీ పిం చు వ ర కు శత్రువు లెచ్చుటకు అగపడలేదు. అక్కడ మట్టుకు దిట్టముకు

అలవను కట్టుకొని యుండిరి. ఈ అలవను బాచి కెవైకు హద్ద తన ముతాతో నిలిచిపోయెను. కెవైకు వైసుగారు కొంత సేతో శత్రువులను ముట్టడించుటకు ఎడమవైపుకు వెళ్ళుచుం డెను. ఈ సమయములో వైసుగాని ఎడమకాలికి దెబ్బకలిగి నది. అంతట ఆయన నడువలేకపోయినాడు. వెంటనే తనసేనను ముందుకు వెళ్ళుదని ఉత్తరచిచ్చువచ్చి తనసేనను నడుపుమని హోబ్బెగానికి కలుగుచేసెను. అయినవచ్చి సేననుడివెను. తరు వాతను శత్రువులు మనసేను ఎక్కడ విడిరించలేదు. ఆప్రాం తములు శత్రువులకు చక్కగా తెలిసియున్నందున వారు తొందరగ వెళ్లిపోయిరి. ఈ కారణమువలన వారిని పట్టుకొనుట చాల దుర్లభము.

కెవైకు హోబ్బెగారు వ్రాసిన రిపోర్టులో తరువాత జరిగిన పోరాటములనుగురించి వ్రాసియున్నది. జనవరి 19వతారీఖున శత్రువులు, ముమ్మరాంగువద్ద చేరుచున్నారని కెవైకు హోబ్బెగానికి కలుగునచ్చినది. అహారపదార్థములు రెండరోజుల తరువాత వచ్చింపున కెవైకు హోబ్బెగారు క్షత్రు, వై జములమీదగా తమ సేనను దామాకుతీసికొనివెళ్లిరి. జనవరి 23వతారీఖునాటికి కెవైకు హోబ్బెగారు క్షత్రుచేరిరి. ఈలోపున పోరాటములేమి జరుగ లేదు. క్షత్రు స మీ ప మ న ను న్న కాం పాన్ గ్రామములకుతే సే క్షత్రు గ్రామములు కూడ హోబ్బెగారి సేనయందు స్నేహమునుచూపిరి. గ్రామము లో ఆయుధములకు ఇండ్లను సోదామాడగా ఏమిదొరకలేదు అనాడె వై బం, పాకాగ్రామములకు వెళ్లిరి. ఈరెండుగ్రామ ములలోని ప్రజలును ఈగంధిగోళములో సంబంధించలేదు. వై బమ్మగ్రామాధికారి శత్రువులు ముమ్మరాంగును వదలి వెళ్లి రని చెప్పినాడు. శత్రువులు అర్ధరూ అగపడిరి. వారివై మేనా తుపాకులుకాల్పితిమి. కాని లాభములేకపోయినది. తరువాత మూ సేన కటాన్సు గ్రామమును ఆక్రమించు కొనినది. ఒక కమిషనరీపాయికి ఎడమగొమ్ములో గొప్పదెబ్బ తగిలినది ఇక్కడ ఇంతకన్న విశేషములువిమలేవు. జనవరి 26వతారీ. ఖున మనసేన తిరిగి నిరాధులముగ దామా గ్రామములో ప్రవేశిం చినది. మరునాడు తిరిగి మన సేన ముమ్మరాంగుమీద తుపా కులు కాల్యవది. జనవరి 27వతారీ. జనవరి 31 వ తారీ ఖున 120 మంది వైసిటలు వావావెళ్ళ వెళ్లిరి. ఫిబ్రవరి 8 వ తారీఖున క్షత్రు కట్టుకు తిరిగి బయలుదేరినాము సెంపీనదీని మన వేగులవారు దాటిరి. తేదో ఇంతలో శత్రువులు కచ్చి యెదిరించి విరామములేక తుపాకులను వాళ్ళిరి. వేగుల పటాలమునది దాటిరి. వారిలో ఒక్క ముట్టుకు నష్టమై నాడు. వేగుల పటాలము శత్రువుల అలవలకు 50 గజముల దూరములో నిలిచిరి. ఎత్తు ప్ర దేశములోనున్న శత్రువులు మన వేగులపటాలముమీద తుపా కులను కాల్యిరి. పోరాటములేమి. తరువాత మనసేన కొంత సేపు భావోద్ధిగింతో శత్రువులవై గుండ్లను వేసింది. వేగుల పటాలమునకు సోదామాగ మురిరెండు పటాలములు వచ్చి నవి. అంతట శత్రువులు ముట్టడించవలసిన ప్రయత్నించిరి. ఎంతదూరము పోయినను అలవలుండెను. చాలసేపటికి శత్రు వులను ముట్టడించకలిగి. ఈప్రయత్నిము సాగుచుండగా శత్రు వులు విరామములేకుండ తుపాకులను కాల్యిరి. ధ్వనినిబట్టి చూ డగా రెండుఫిరంగులనుకూడ ఉపయోగించినట్లు లోచుచున్నది. ఒక ఫిరంగిని మేము కనిపెట్టి ధ్వంసముచేసితిమి. తరువాత వారు ఉపయోగించిన ఫిరంగులు 500 గజముల వరకు గుం డును వేరుగలవని కనుగొంటిమి. మాపటాలము వారిని ముట్ట డించగానే వారు పారిపోయిరి. మధ్యమున్న అలవలు భాగి చేసిరి. మధ్య అలవ రెండుకొండలమధ్య నున్నది. దీనిని భేదిం చుట ఎవరితరము కాదు. ఇంకొక మైలుదూరములో ఇంకొక అలవ అగపడినది. దానిలోకూడ శత్రువులులేరు. ఈ అలవకు రెండుమయ్యిదూరములో మరియొక అలవ యుండెను. 4 వ అలవకును గ్రామమునకు ఆరమైలు దూరములో ఎత్తయిన కొండమీద నుండెను.

రషియా ప్రకటన.

లండన్ ఏప్రిల్ 14:—రషియా డి. కారా లియా కొండలలో బెస్సేట్ట, ప్ర్యిమిల మధ్య 90,000 తారీ ఖులలో యుద్ధము పోరుముగజరిగినది. ప్రాణములకు తెగించి పోరాడి రషియను సేన అందాపానది యొక్క రెండు గంట్ల మీదను ముందుకు వెళ్లినది ఉన్ జాకకకుమర్త మన్న మూడు గ్రామములను 2700 మంది శత్రువైసిటలను కట్టుకొనినది. శత్రువులు వెద్ద సేననుతీసికొనినవచ్చి కొజయోవద్ద ఎత్తుప్రదేశ ములలోనున్న మనసేనవై పడిఘోరముగపోరాడి. మనసేన వారికి చాలనష్టముకలిగించి పోతపోయినది. బుకోవి బాల్గో శని వామునాటి రాత్రి కుంభవర్షము కురియుచుండెను. గాధాంధకారముగ నుండెను. వాటిరాత్రి శత్రు సేన జాతెప్పి చివీకదనున్న మనసేనవై పడి తీవ్రముగ పోరిరి. మన పదాతిసేన వారిని సన్నీలతో పొడిచి వెనుకకుకొట్టినది.

నీమెతుకు పడమర జర్పగివారు అనేకమారులు మన సేనవై పడిరి. వారిని మనసేన వెనుకకు కొట్టినది.

చేఫేరరు

లండన్ ఏప్రిల్ 14:—చేఫేరరు స్త్రీమగలోనున్న కళా సులలో 7 గురు చనిపోయినట్లు తెలిసినది.

అది ఒక్కో విధమే అక్కరాజు వరసీంహా రాజు. అక్క
రాజు రాఘవరావుగారు వ్రాయించున్నారు.

ఇం దన్ని దేశముల చరిత్రయు సులభమగు
భాషలో తగిన పటములతో కథలవలె వర్ణితమ
గును. చందాపద్ధతి సంవత్సరమునకు (రమారమి
600 పుటలు) 6 సంఘికలు, చందా రు. 2-0-0.
(పోస్టేజితో సహా) ప్రకటన ముసుము లేదు. సంవ
త్సరముచందా ముందుగ స్వీకరింపబడును.
వలయువారు:—గా. హరిసర్వోత్తమరావు, ఎం. ఏ.
చింతాదిపేట, మదరాసు 491 వాయుడు.

ఆంధ్రుల దేశహితైక జీవనము

(ఒక ఆంధ్రునిచే వ్రాయబడినది.)

కడవిసెల చివర వారమునకు, ఈ సెల మొదటి వారమునకు మధ్యలో ప్రదేశము నందలి యేకస్థలములలో సాంఘిక భాజనములు జరిగినవి. వీనిచర్యయంతయు బహు సావధానముగా పరిశీలించితిని. ఎంతవరకులించినను క్రిందటి సంవత్సరమునకు పోలికలు కనబడవు. తీర్మానములు మాత్రము సమ్యక్ నిర్ణయించినవి. సంవత్సరంతయుగా వీని ప్రతియొక్కటి ప్రభుత్వమువారికింపబడుటయు వారప్రసాదించి పరిశీలించితిమి. ప్రభుత్వ తీర్మానములను సంభవించుచున్నవి. ముందు సంవత్సరము కంటె వీనిసంగతి దలపెట్టువారే స్వల్ప సంఖ్యాకులు.

ఈసంవత్సరమున నేవిధమున పరీక్షాము కలిగినను కలుగకున్నను ప్రజలయందొకవిధమున నైకమత్యము పుట్టించిదేశపు నితిగతులను తెలియజెప్పి జాతీయభావమును ప్రకృతిచేయుటకైన నుపయోగపడునని మనవెద్దలు చాలకాలమునుండి చెప్పుచున్నార. ఇదికొంతవరకు సత్యమే. కాని, యీ ప్రయోజనమైన నెరవేరుచుండేట్లు కనపడదు. ఈసంవత్సరము కలిగిన కొద్దిమంది విద్యార్థులకు తప్ప సామాన్యజనులు వచ్చుట యరుదు. ఇక ఖర్చుచూచితే పరిశీలించి భాజనములకుని చాలవ్యయముచున్నది. వీనివై సభిమానము గలవారందఱు స్వంతపనులను సహితమున దూరప్రయాణములు చేయుచున్నార. ఈవ్యయమునకు, శ్రమకునైన ప్రతిఫలము కలుగుచున్నదా? యను ప్రశ్నకు మాత్రము అకమలాపైన సమాధానము చెప్పజాలము.

ఈలోపము కొంత దేశములయందును, మఱికొంత పరిపాలనావిధానమునందునుకన్నది మనరాజకీయ సభలన్నియు సంఘటితములను మిచ్చుచున్నామని నేర్పడి దేశహితైక జీవనము అత్యున్నతస్థితియందున్న పాశ్చాత్య దేశములలోనివానిమాదిరి ఏర్పాటుచేయబడినది. వాటిలోనున్నవిన్నవించిని గలవుగాని ఆ పట్టుకలను, దీక్షలను తమతప్ప అచ్చటి జాతీయజీవనము తెంపుతే ఒక ప్రవాహముగా ప్రవహించుచున్నది. మనకంటె ప్రవాహియేలేదు. అందుచే ప్రజాభిప్రాయము కష్టమైపోయింది అచ్చట సులభము. ఇచ్చట దేశమున కలవరపడదు సమగ్రము జనసామాన్యమునకు జీవించుట కష్టమైనది.

బట్టియు దావుగనుండు కొన్ని పల్లెలలో నిపుడు కొంత వాగవికము వృద్ధియైనను మాటికి 90 గ్రామములలో వాగవికము ప్రవేశించలేదు. జ్ఞానశ్రోతి యింకను ప్రకాశించుటలేదు. డి. పి. డబ్లియూ ముఖర్జీ, బోలీసు ముఖర్జీ, రివెన్యూ ముఖర్జీ మొదలగునవి తప్పలేదు ఉద్యోగస్థుల యిండ్లలో కుభకార్యములువచ్చినవో వెరుగుకొనిన వేటిమండలు గ్రామము మొత్తమున కట్టుముట పంపుట పూర్తిగా పోలేదు. ఇట్టి యభ్యాసములకులలోనైన మనరయితులు మనమండలసభలవలన శిక్షులగునా? మాయూరికికొద్దుపడునా? మా ఆరాయపు పనులుపోవునా? మాపాలకులకు నీకునచ్చునా? మాకేమిలాభముకలుగును మిసభలకు వచ్చినయెడల? అని ప్రశ్న వేయుచు తటస్థముగ నుండుటలో వింతయేమి? ఎరిగిన ఆశ్రయించియో లేకున్న సత్యముగ మామునో తమచిట్కలను బావుకొనుచు తీర్చుకొనితిమి కలవాటుపడిన వీరు చాలకాలమునకుగాని ఫలముకనపడని యీయమబద్ధ ఆందోళనముయొక్క శాశ్వత లాభముల నేర్చు గ్రహించగలరు? ఇందువలననే కొన్నిచోట్ల నిరుద్యోగము సంవత్సరములనుండి సభలు జరుగుచున్న ప్రజలలో లోకభావము, దేశహితైక కార్యాభిలాష, స్వాధ్యాయబుద్ధి పూర్వమేకమున నుండినో ఇప్పుడును అదే విధమున నున్నవనిపించుచును? ఈవిధములనునదిచియే జరుపబడుచున్న విశ్వబ్రాహ్మణసభ, కమ్యూనిస్టుసభ, వెలమసభ, వైశ్యసభ సభలన్ని గుణాభివృద్ధిపథమునాడతమసంఘమునకు జీవనమునాడ కారము లంతగా గానరావు. జనసామాన్యముయొక్క సానుభూతియు, సహాయములేదే యే యుద్వేగుముగాని నెరవేరజాలవు. అందునిమిత్తమే మనమంత కృషిచేసితిమి దానికి దగినఫలమే మనకుకలుగుచున్నది.

దేశనిష్ఠియందుండగా ఆంధ్రమహాజనసభ యొక్కటి సాపింపబడినది. పూర్వసభనకును జరిగిన దీని నిర్వహణమునం దెప్పుటి లోపములు పొరనియ్యకుండవలసియుండెను. ఆంధ్రరాష్ట్రము, ఆంధ్రవిద్యావిద్యాలయము, ఆంధ్రవిద్యానిధి, ఆంధ్రులకేక ఆంధ్రదేశికపత్రిక మున్నగు తీర్మానములు చేయబడినవి. ఆంధ్రరాష్ట్రవిద్యాభివృద్ధి సూక్ష్మ ప్రజాభిప్రాయమును పురికొల్పుటకై ప్రభుత్వ సంవత్సరము కొందఱు విద్యార్థులు

సంచారమైన తేనీరి గాని యీ సంవత్సరము మదియు పోయినది. ఆంధ్రవిద్యానిధికై గూడూరు రామచంద్రారావుగారు పనిపాటులు మానుకొని రెండు సంవత్సరములు ఆంధ్ర ప్రముఖుల గుమ్మముచుట్టు తీరి ప్రాణము విసిగి తుదకు స్వగ్రామము చేరినారు. నాగేశ్వరరావు పంతులుగారి యుద్ధార సంకల్పముచే ఆంధ్రదేశిక పత్రిక బయలుపడెదలి తన్మూలమున ఆంధ్రదేశిక పత్రికాస్థాపనము జరుగుటలభము గావించబడినను అది యింకను ఆకాశ కుసుముగ నే యున్నది. ఇంక రెండు మూడు సంవత్సరములు గడచుటతోడనే ఆంధ్రమహాసభ యొక్క తీర్మానములకు మనమండల సభ తీర్మానములకు పట్టినగతియే జట్టునటుట సందియము లేదు ఇంక మనదేశము నందలి యుద్వేగుములలో ఆంధ్రవ్యవస్థల నిమిత్తమే స్థాపించబడిన రాత్రిపాఠశాలలు, జనసామాన్యమునకై వెలకొల్పబడిన ఆంధ్రగ్రంథాలయములు, వార్తా పత్ర మందిరములు ముఖ్యముగా వివిరింప దగియున్నవి. వెదనెద్ద పట్టణములందు శ్రీ సమాజములు స్థాపించబడి సాంవత్సరిక సమావేశ మొకటి నెరవేరుచున్నను, కుదర్చియుద్వేగుము. కలన శ్రీవిద్యాభివృద్ధి కేవల ప్రాత్యహము కలుగుటలేదు. మొత్తమున మనయంధ్రదేశమునందలి సభలన్నియు అలోచనాభాగముతో ముగియుచున్నవి గాని కార్యనిర్వాహక భారము విషయమై శ్రమ పడుటలేదు. ఇందలి దోషము మన కార్యవిధానమునందున్నది గాని సభలయందులేదు.

ఇక దొరతనమువారు మనవై తెట్టిన యధికారము లేవిధమున నిర్వహించబడుచున్నవో చూడుడు. మునిసిపల్ టెల్ల బోర్డులందును, కానసభలందును పనిచేయు ప్రజాప్రతినిధుల దర్శనము వారియందొగ్గములకు ప్రయత్నించుచున్నది తప్పవలెయున్నది దొరతనము వీరు ప్రజాభిప్రాయమును చెలికి కొనవలయుననెడి అభిలాషయే యున్నట్లు కనపడదు. కానసభలను ప్రశ్నలప్రశ్నలకుపత్రికలలోని లేఖలతప్ప కలుకాదాములేవు. ఆపత్రికలయందు ఇంగ్లీషుపత్రికలకు వ్యాపిననే వారు చూచెదరుగాని తెలుగు పత్రికలను ముట్టుకతో లేదో! వీరు సాధారణముగా ద్రవ్యార్థమును విడుదలి వ్యాఖ్యవాదులగుటచే పనిపాటుమానుకొని, నియోజకస్థానములను దృఢించి వాటికన్నులుకులను తెలిసికొనుటకు తగినసావకాశము లభించుట కష్టము. కానసభలకుంచెమ తెలివితేటలును, నడవ్యాగాభిలాషయు గలవారికి మంచి సాధనములగును నుండుట మనము చూచుచునేయున్నాము. ఇక మునిసిపల్ సభల, టెల్ల బోర్డుల సంగతి యెంతతక్కువ చెప్పిన అంత మంచిది. ఇచ్చట రెండువిధములగు మనస్సులుకలరు. ఒకరు కేవలము అలంకార ప్రతిమలు. తేలికగువ్యాఖ్యవాదులు. అలంకారపు మనస్సుల కేగడవయు వక్రరలేదు. ఆపవనియందుండు గౌరవమే ప్రధానము. వ్యాఖ్యవాదులను నెందలిగౌరవము నాశ్రయించియే సభ్యులుగనుండుచున్నను, వారివిధ్యమును, వాగవికతమును, యోగ్యతను తగువిధమున తమ ప్రాతినిధ్యధర్మములను నెరవేర్చువారెక్కడనో కాని కనపడదు. వీరన్నదైన తమ వాద్యనైన బూర్తిగా మాయించుకొని లేదో అనుమానము. ఎంతటి ముఖ్యవిషయములు చర్చకు వచ్చినను, వానివై ప్రవాసాభ్యుపేంతి ఆధారపడియున్నను, అట్టి సమయములందైనను వీరెవరి ప్రతినిధులూ వారియభిప్రాయమును కనుగొనరు. ఓటకలు తమ యధికారములను సరిగానిర్వహించుటలోని వారగుటచే వీరొట్టులు ఆశ్రయమో, అధికారమో, శిషారసో ఆరుసరించి యిచ్చుచున్నార గాని సభ్యత్వానికి క్రితసామగ్రితములను, యుక్తాయుక్తములను విచారించి యిచ్చుటలేదు. మనమండల సభలలోవలె నిచ్చటను ప్రజలతమయధికారములను గ్రహించకుండుటలననే యాశీషు వాటియున్నది.

ఇష్టా గోష్ఠి.

గోదావరి మండలసభ.

గోదావరి మండల రాజకీయసభ ఈసెల 6 వ తేదీనకు ఉదయం 7 గంటలకు ఆరంభమైంది. ఎ.కేశవగారి యధిపత్యముక్రింద సమావేశమైనది. వెదనెద్ద స్థానికము, దానిపై తర్రీలు తేసిరి. వాటివైన వయోధ్యులు ఎక్కారు. భిష్మ దొంగిలు యేమి మంత్రాంగంపన్న తాలో అని యవ్వలు కాస్తావుండిరి. కొందఱు ఆంధ్రరాష్ట్రం వాంఛనీయుమా! ఆకళ్యమా! అని కేకలు ప్రారంభించిరి. దూరమున గూర్చున్న వారు ఎందుకూ ఈగోదావరి మసలాయనకు ఈఅనభ? ప్రతి సమయమందు పానకంలో పులమాదిరి అడ్డవస్తారు. అది అంటూ కేకలు వేయసాగిరి. ఇది యిటుల సాగుచుండగా ప్రాత మెవ్వలకు మెరుగుపెట్టునట్టి ఒక ఆయన బుట్ట తలపాగాతో

చేతికి కర్రపుచ్చుకొని, తమాషాగా మెడచుట్టు తెల్లని వడత వెట్టిన పుత్తెండుచుట్టుకొని కాలిగావున్న కుర్చీమీద ఎక్కినారు. ఎప్పుడు ఆయన నీటిగోల, రయతులగోల పార్టీలగోల తెజవీలేటివ్ కాన్సిలు గోల్లి గోదావరి మసలాయనకు తలపా మెచ్చినది! భలే బోగ్లాచేస్తారు ఇద్దరూ కలసి ఆంధ్రరాష్ట్ర తీర్మానం అనలే ఆవశ్యకమా! వాంఛనీయుమా! అని తగాదాపడ్డారు. వీరు వాంఛనీయుమంటారు, వెదనెద్ద యావనలు ఆవశ్యక మంటారు. వీరొక్క వెదనెద్ద యెద్ద తెలియదు. బలేపల్లె తీర్మానమును చెరపనీయరు. నిర్దనీయురు. అంతలో రాజమండ్రి ఆంధ్రరాష్ట్ర పులియట బారెకుకర్చి. బట్టతల. మంచిసమయానికి జల్ల ఎక్కారు. జల్లఎక్కి సింహ నాదం చేసేటప్పటికి మసలాయన గురగురలు తగ్గాయి. సభ కాంతించిరి సభ్యులు ఆనందంలో ఓలలాడిరి. ఆంధ్రరాష్ట్రం ఆవశ్యకం అన్నారు. ఎవరిముఖాలు వాడిలే ఏముంది? కోకల నినదేమో అయిపోయింది.

కాకివాడ రాజకీయవేత్త ఒకాయన బోలెడుకాకితాలు చేతులో పుచ్చుకొని బల్లమీద ఎక్కాడు. ఆయనకూ ఒకపిచ్చి పట్టింది. గోదావరిలోంచి కృష్ణలోకి రాలూకాలు ప్రభుత్వంవారు కల్పించారు. వాటిని విడదీయించునని ఈసభవారిని ఆ తాలూకావారు వేడారు. బలేగా తెన్నెచ్చారుగా, యీయన. ఈయనంటే సామాన్యవాద. గోదావరికి అధ్యక్షి అట. లెక్కాదొక్క అంతా తెన్నెచ్చట. యీయన తెన్నెచ్చి పోతుండగా బందరు ఆయన మాకృష్టసంగతి మీగోదావరి కెందుకు? మీసామ్మి యేమిపోయిందని కేకతెన్నె బల్లెక్కినాడు కొంప ముద్దిగొయింది! కాకివాడ రాజకీయవేత్త ఊరుమంటాడా? మీదేవూ? మీస గోదావరిలో పాలం ఉన్నదా? మీరుదెలిగేట్లా? అన్నాడు. అంతట వెసిదెంటు మనస్సు మార్చుకొని బందరుబాయిను వెళ్ళుస్తాడు. బందరు ఆయన వింటాడా? బలే వెంకటాద్రి వేదంకు మచ్చిగో ఈయన ప్రత్యక్షం. అప్పుడు టెన్సిగాలో ఏమిటో వాడించాడు. అయినప్పటికి కాకివాడ ఆయనమంతం బాగాపారింది. అంతట లెజవాడఆయన ఒకరులేవో. నాకుగోదావరిజిల్లాలో పాలాలు ఉన్నాయి. నేను వ్యాఖ్యమైనదెలిగేటును, నేను తీర్మానమును అప్పీలు చేస్తాను అన్నాడు. అంతట ప్లాటు ఫారంమీద కూర్చున్న ఏమారువెదన, చేతులు కిక్కులిచ్చుచు వద్దు వద్దు అన్నాడు. పాపము లెజవాడఆయన ఏమనకొన్నాడోగాని చటుక్కునవెనుకకువెళ్ళి నాకు. అంతట కృష్ణజిల్లాలో ఉన్న అయిదు తాలూకాలను వేరేజిల్లా చేయాలని తీర్మానం జరిగింది. ఈఅయిదు తాలూకాలనుండి ఒక్కడెలిగేటు అయినా వచ్చిన పాపాన్నిపోలేదు. ఇది బలవంత ప్రామాణ్యం లాగుంది.

సభకు వచ్చిన వెదనల మద్రాసుంటే అన్ని ఆలాగా కోట్లు, పీట్టర్లుకలు ఎవరితో మాట్లాడినా “వట్టు గుడ్డు” “దిమ్మ గుడ్డు” “స్పీకర్ నాటు గుడ్డు” అనేవారే ఇంతమందిలో ఒక రయితేనా కానరాదుగదా అంతావారే. ప్రతి పొడిచందం వెంకటచేయడం సహాయచేయడం. భాజనాలభవము క్లాసు ఆరేంజిమెంటు జరిగాయి. వాలంటీరు బలేవాళ్ళు. చాలా కష్టపడ్డారు. అందరూ అల్పాకా కోట్లగన్న, సోదాబుడ్డే ప్రైవేట్ సోదాబుడ్డే కొట్లాల్సి వచ్చింది “లింగవత్తు” “లింగ ఆవడ” అను కేకలకు విరామం లేదు.

మదన కా మెశ్వరలేహ్యము.

ఇది మిక్కిలి వీర్యవృద్ధిని, బలమును, కలిగించును. (2) మేహములు, నిక్కాక, నిస్సత్తుకు, కుక్కనవ్వము, అతి మూత్రమును ఖండించును. (3) రక్తమును శుభ్రపరచి వృద్ధిబొందించును. (4) నరములకు సత్తువనిచ్చి యావనమును నిడించును. 2 ద్రవ్యలుచూచును. 20 తులముల ద్రవ్య రు. 1-0-0 పాలనుగంధి లేహ్యము:- సవామేహము, మేహములు, పాడలు, పుండు, పొట్టురాలుట, యితర చర్మకోగములు, కీర్ణ నోవ్వులు, రసదోషము, మొదలగువాల్లను 4 డెల్తో నిర్మూలము చేయును. 20 తుల ద్రవ్య రు 1-4-0 (4 డెల్ రు 4-8-0) ఘనసారచందని:- ఇది తెలుపు, ఎరుపు, కనుపు, మొదలగు అంటు (నెక) కోగములను, మూత్రపుండులను (సావమును) తక్షణమే మాన్పును. 2 ద్రవ్యలుచూచును. ద్రవ్య రు 1-4-0. సుకేశరంజని తలనూనె:- ఇది మిగుల పరిమళము గలిగి పూలవాసనను గుప్పించికొట్టించుండును. సీసా రు 0-8-0 మాక్యాట్లాగు ఉచితము. డి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము. 6 గూ. వైద్యుడైన అర్ధరథ రు 1-2-0. కిమిషన్ చెప్పదము. పి. కె. ఎ అండు కో, ఆయుర్వేదసమాజం, పొందూరు, గుంటూరు జిల్లా.

శ్రీరంగ పంతులు!

కొద్ది పాత్రలే గలవు!

మంచినమయము!

బరెంపాఖండ యుద్ధ చరిత్రము

(మొదటిభాగము నిర్ణయించి.) ధర 8 అణాలు మాత్రమే. పోస్టేజీ సహా 0-10-0

ఈ యుద్ధమునందు అందరికీ చింతించుకొని ముఖ్యతైలిని తేటతెలుగున వ్రాయబడియున్నది. మా ప్రకటనలలోనే కథములేక ప్రకటించుకొనదు, అంధకృష్ణులకు ప్రతినిధి రూపముగ ముద్రించిన పుస్తక మిదికాదు. ఇతరులు ప్రపంచ గంగ గామునని లోకమునకు యావత్తున్నట్లును వికరమును అబద్ధగ్రంథముకాదు. నిజముగా "బరెంపాఖండమున" జర్మనీ సైన్యమునాటికి గలగు యుద్ధమునంతయు వివరించి వ్రాసియున్నది. ఈ యుద్ధకారణములను అందరు చక్కగా తెలుగు టట జర్మనీ యుద్ధము మొదటిస్థితివరకు జరిగినవిషయము లిందున్నవి. బరెంపాఖండము జరుగుటకు సరియైన కారణము తెలుగుగారువారు ఈ మొదటిభాగమునందు తెలుపబడిన యావత్కారణముల క్లిష్టతలో జదివితీరవలెను.

జర్మనీ, ఫ్రాన్సు, ఆస్ట్రీయా హంకేరుల నిర్మాణము, గతకాలమున బరెంపాఖండమున మార్పులు, జర్మనీ యొక్క పరిస్థితియును స్థాపించుట, ఇటలీయులకు మత్స్యమందినవించి. ఆస్ట్రీయా ఏకాధిపత్యములో పూజుబాటులు. జర్మనీ యొక్క పరిస్థితియును ఉచ్చదశనందుట, ఆధికారవిజృంభణము, రాజనీతిమదము. గ్రేటుబ్రిటన్ జర్మనీయు చేసిన పోటాపోటీలు. వాల్కెన్ బర్గ్ యుద్ధముల ఫలితములు. బరెంపా సామ్రాజ్యముల యుద్ధప్రయత్నములు. ఆస్ట్రీయా యుద్ధముల చంపబడిన దేశముల సామ్రాజ్యముల యుద్ధప్రయత్నములు. సామ్రాజ్యములారంభించిన మహాయుద్ధ వివరములు గలవు.

బరెంపా చరిత్రము నింతవిధముగా నిజకారణసహితముగా తెలుసు నిదివరకు వ్రాయలేదని నొక్కిచెప్పుగలము. పుస్తకమును దీని చదివినవారికి విషయముల సత్యాసత్యములు తెలియను. ఇందులో 80 పేజీలలో చిత్రములును, 6 ఛాప్టర్లును, 120 పుటల విషయములున్నవి. ఈ పుస్తకమును గోరువారికి వి. పి. మూలకమున పంపబడును.

వెంట వెంటనే తిరిమిభాగములు తెలుపబడుచుండును. ఇందులో అర్థపేజీలకు ముద్రించిన చక్కని ప్రతిమలు గలవు. మాచిరు నామా:—సుపీయర్ నాచ్ కంపెనీ, పోస్టుబాక్సు, నెం 167, మదరాస్. ఇ.

వనోపధి సారాపరితా

... ఇది సహజమునందు బట్టు తెల్లగుండలను మయ్యే శక్తిగల చర్మరొగములను బాగుచేయును. కీళ్ళపొట్టు, పాత వాయువుపొట్టు, రుండులు, చర్మవికారములను గలిగిన అన్ని రోగములను దీనివలన నయమగును. ఇది చర్మమునకు కాంతిని గలిగించును. వాడికొంతు వలకు పుష్టిని గలిగించును. తెల్లగుండల ముద్దిపాటి వృద్ధిచేయును. దీనివలన శరీరమునకు బలము, ఆరోగ్యము కలుగును.

ఒక సీసానుండును వాడిన తోడనే శరీరములో సుకవిధమైన మార్పు గనపించును. రెండు సీసాలు వాడిన తోడనే శరీరము బాగుపడును. సీసా వెల రూ. 1-4-0.

కుటుంబముందు:—ఇది చర్మమును పూర్తిగా బాగుచేసి రోగమును కుదుర్చును. భారతముధువల్లి (త్రాగు బయి మందు) నాగవల్లి తైలము వైపులకు మందు. ఈ రెండుకలిసి వెలనోజుకు సరిపోవుమందు 5-0-0.

డాక్టరు డి. బి. సావంత్, గళక. ఫననవాడి, నం. 2. బొంబాయి.

Dr. D. B. SAVANT, No. 144 Fanaswadi, No. 2, Bombay.

అమృతాంజనము

నొప్పులకు పరమాన్మృతము.

లోక ప్రఖ్యాతి మైన మందు. ప్రతివారము వెలకువేలు విక్రయము. సీసా 1-కి 0-8-0 అణాలు మాత్రమే.

శిలనొప్పులు, వాయువు నొప్పులు, పార్శ్వపు నొప్పులు, కీళ్ళపొట్టు, పక్షవాతము, వాపులు, గాయములు, పుండ్లు, దగ్గు వీని కన్నిటికి అమృతమువంటిది. సువాసనగలిగియుండును.

చర్మముపైన రాచిన లోపలికి వ్యాపించి లోపలి నొప్పులు నయము పోగలవు. దీనిని విడతములలోగూడ వాడుచున్నారు. పంచభావచిటి చూచి కొనిన మోసము గలగదు. అమృతాంజనమునకు సాటివేరు లేదు.

అమృతాంజనము డిపో, 109, ఫేరిరోడ్డు, బొంబాయి లేక, 6, తంబుసెట్టివీధి, మదరాసు.

సానిటేరు. శిశ్మయము. గుణముకలిగి తీసును.

అన్ని విధములకు కుష్ఠవ్యాధులు, మూలశంకులు, మేహ రణములు, పుండ్లు మున్నగునవి యన్నియును 4 వారములలోనే కుడిపోవును. వాడుకలోపాలకు సరిపడుచుండు వెల రూ 5-0-0 రెండు రోజులకు సరిపడుచుండు ఉచితముగ పరీక్షనిమిత్తము పంపబడును. కలయవా రిటుల వ్రాయవలెను.

డాక్టరు ప్రయాకాంత హాజర్, బ్లడుస్పెషలిస్టు, 164/1 మానిక్రెలా స్ట్రీటు, (వీడెం స్కేయర్) కలకత్తా.

Dr. Umakanta Hazari Blood Specialist
164-1 Manicktela Street. (Beardon Square) CALCUTTA.

THE HOME HYGIENE.
A practical Guide to Health.
By Dr. A. M. Masilamani Mudaliar L. M. S.
A useful book to parents, mothers, and youngsters.
200pp. Price Rs.-1-net.

CHANDRAHASA.—A Drama in English.
By late K. Krishna Rao, B.A., (Sub-Judge, Cocanada)
A little Drama for young and old to Stage or read

Health and Strength Rules.
By Dr. Sri Ram of Panjaub
A presentation booklet useful for young boys and girls to be had free for 1 anna stamp.

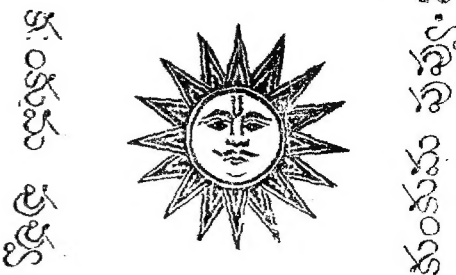
Apply to:— **Hebbbar Brothers.**
Printers, Engravers, Rubber Stamp Makers.
UNGAPPA NAIKA ST. RAS E.

అంధ్రదేశరూపకము. వెల 0-8-0

... ఇది సంగ్రహమునందు తెలియించబడినది. ఇందు కథావిధానపద్ధతి, అంకితముగ్రంథాది విశ్లేషణ, నాయకానాయకాది లక్షణము, పాత్రముల యాచిత్యము, రచనవిధము. స్వీకారములనుమరిభాగము, మొలగు నెల్లరూపక ధర్మములనుదెల్పు నాటకప్రకరణములుగలవు. అనేకములయిన ప్రాచీన సాహిత్యములనుండి సరసములైన పద్యములు బహుమతిపడచినవి. నాటకాదిరచనను కది మిక్కిలి యువయుక్తము.

మల్లాది సూర్యనారాయణ శాస్త్రి, శి సావిత్రివీధి, తిరువల్లిక్కేణి, మదరాసు.

కుంకుమపువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మావద్ద దొరకును. కొనువారు సూర్యము గలగు గమనింపుడు. కరస్పాండెట్లు మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—
ఎస్ నారాయణ అండు కంపెనీ,
21, హమ్మంబీడ్, బొంబాయి.

పుష్కనన్దము

గుణమీయనిచో
సొమ్ము తిరుగ నియబడును
100 మాత్రలు గల సీసా రూ. 2-0-0.
పోస్టుఖర్చులు పగయిరా ప్రవేశ్యము.
సమ్మకములు పంపాడు యింకను కలవు.
కేట్లాగు ఉచితముగ పంపబడును.
టవర్ అండ్ కో.,
(1-12-14) చిల్డ్రన్, కృష్ణాజిల్లా

బేగం సా హి సోప్.

ఒక కూరి ఉపయోగించుట వలన దేహమందలి యే భాగమునయుండు రోమము ను చెడుపులేక శుభ్రము గాను యెటువంటి మచ్చలులేకయు ను బాధలేక యును నివ సంయును. చర్మముయొక్క స్వభావమైన రంగును కాపిసి పోగొట్టక చేయు (సోప్) ఇది ఒకటి. వెల రీ బిల్లు వెల 1-0-0 వి. పి. ఖర్చు 4 అ. ఆర్.వి. పండిట్ అండు కంపెనీ నెం 5 బందరువీధి మద్రాసు.

తామర తైలము

తీట, గురద, ఏనుగుగజ్జ మొదలగువానికి మంచి మందు. అనేక సంవత్సరములు, మానవులు బాధ పడినవారు దీనివలన తత్తణుమే సుఖమును పొందిరి. వేలకువేలు డబ్బాలు విక్రయము. వెల 1-కి 0-8-0 అమృతాంజన డిపో, 6, తంబుసెట్టివీధి, మదరాసు.

మంచినమయము! వేసేవేలు ఖర్చుపడినవి!! వెనక దొరుకును!!

ఈపంచలు కొనువారికి, పంచ 1-కి అత్తెలారాట్ల కోర్కె కోడండ్రప్రలాపము అను గ్రంథముకలిగి ఇనాము.

మేలైన జపాక పట్టువంచలు.

అనేక పంచలు కర్చుపడినందున ప్రస్తుతం ధరలు తగ్గించియున్నాము. వాచకలారా! శృంగారమున్న నాగరికతయున్న గల మేలైన అనల్ పట్టువంచలు పండుగదినముల అనం దముకొరకు తెప్పించి విక్రయించినవి పోగా మిగతా కొద్దిపంచలు మాత్రమే యున్నవి. ఇందులో ఎరుపు, పచ్చి, ఆకుపచ్చ, రోజా, మేళువర్షం ఇత్యాది రంగులు గలవు. క్షామనీయమైనవి, త్వరపడును. కత్తిమారనిదిన్ని 2 క్షామర కేడబ్బులకు పట్టువంచ 1కి 2-0-0 పంచ 1-కి తేచాఖర్చులు 0-4-0 డిపో రెండుపంచలు కొనువారికి తపాలాఖర్చులు ఇనాం.

టి. సీతారామ మొదలియారు,
2, కందప్ప మొదలివీధి, తిరువల్లిక్కేణి, మదరాస్.